

جلسه پنجم
روز پنجشنبه ۲ آبان ماه ۱۳۴۲

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه ۲ آبان ماه ۱۳۴۲

فهرست مطالب :

- ۱- تصویب صورت مجلس
- ۲- بیانات آقای رئیس بمناسبت روز سازمان
- ۳- بیانات قبل از دستور آقای ملاکزاده آملی
- ۴- قرائت صورت انجمن هیئت رئیسه کمیسیونها
- ۵- طرح برنامه دولت آقای طلم
- ۶- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ششم جلسه

مجلس ساعت نه و ده دقیقه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید.

- ۱- تصویب صورت مجلس
- رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود
- غائبین با اجازه - آقایان : هیراد - حسین - بهمنیار
- سرلشکر همايونی - مهرزاد
- ۲- بیانات آقای رئیس بمناسبت روز سازمان ملل متحد
- رئیس - امروز پنجشنبه دوم آبان ماه ۱۳۴۲ و مصادف با ۲۴ اکتبر ۱۹۶۳ است که درست ۱۸ سال تمام از تأسیس سازمان ملل متحد می گذرد و در تمام کشورهای جهان که عضو سازمان می باشند بمناسبت روز ملل متحد مردم در مراسم جشن و شادی این روز بین المللی شرکت دارند .
- سازمان ملل متحد که یگانه دستگاه حافظ صلح و امنیت جهان و طرفدار جدی بسط عدالت و مدافع آزادی و خواهان رفاه و آسایش عموم افراد بشر میباشد و برای تعقیب و انجام همین مقاصد پس از جنگ دوم جهانی بوجود آمده با کمال انصاف و حقیقت گوئی باید آرزو آن کرد طرف این مدت ۱۸ سال با وجود کلیه موانع و مشکلات بخوبی و تا آخرین حد امکان از عهده وظایف خطیر خود برآمده و در راه استقرار و حفظ صلح و جلوگیری از بروز حوادث ناگوار و رفع اختلافات بین ملل قدمتهای مؤثری برداشته و با مساعی مداوم خود برای حل و فصل مشاجرات بین المللی با طرق ممکنه اقدام عاجل نموده و در
- ۱- تصویب صورت مجلس
- رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود
- غائبین با اجازه - آقایان : هیراد - حسین - بهمنیار
- سرلشکر همايونی - مهرزاد
- دیر آمدگان با اجازه - آقایان : نوربخش - ساکینیان
- رئیس - آقایان راجع بصورت جلسه قبل اگر نظری دارند بفرمایند . آقای احمدی بفرماید .
- احمدی - در صفحه ۲ جناب آقای منصور فرمایش کرده اند که مجلس بمناسبت وحدت است در جلسه علنی که مطرح گمان میکنم در جلسه علنی مطرح نیست باشد . منصور - صحیح است کلمه (نیست) افتاده .
- رئیس - اصلاح میشود . آقای دکتر عاملی بفرمائید
- دکتر عاملی - اسم بنده در صورت جلسه بالف نوشته شده است خواهش میکنم اصلاح بفرمایند .
- رئیس - اصلاح میشود . در صورت مجلس نظر دیگری نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد .

عین مذاکرات مشروح پنجمین جلسه زودتر بیست و یکم قانونگذاری اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

جهت همکاری بین المللی و پیشرفت امور اقتصادی و اجتماعی و احترام حقوق ملل و افراد بشر خیمات ذی قیمتی انجام داده که مورد سپاسگذاری جهانیان میباشد (صحیح است)

کشور شاهنشاهی ایران که از هواخواهان این سازمان بین المللی و از اعضاء قدیمی و اولی آن است همواره نسبت باین دستگاه احترام خاصی قائل است و در راه پیشرفت مقاصد خیر خواهانه این سازمان همیشه پیشقدم و کوشا بوده و در طریق حفظ صلح جهان که شعار شاهنشاه مفتح و افراد این کشور باستانی است همواره مساعی خود را بکار برده و صفحات تاریخ مابترین شاهد آن میباشد (صحیح است)

سعی و کوشش شاهنشاه و رهبر خردمند مادر صحنه سیاست بین المللی در حصول تفاهم بیشتر بین ملل جهان که آثار ارزنده آن در مجامع بین المللی مشهود و معرف صلح جوئی و حسن نیت معظم له و ملت ایران است خود شاهد این مدعا و مظهر شخصیت بارز شاهنشاه معظم و صلح طلبی ملت ایران است (صحیح است)

اصول عدالت و انصاف، آزادی و مساوات، دفاع از حقوق محرومین که شعار سازمان ملل متحد و برنامه کار او است در کشور شاهنشاهی ایران با همت مردانه شاهنشاه معظم و پشتیبانی قاطبه ملت ایران از اصول ششگانه ملی عملی شده و تساوی حقوق زن و مرد یکی از آثار ارزنده آن می باشد

مجلس شورای ملی همواره آرزومند استحکام و دوام این سازمان عظیم بین المللی بوده و توفیق این اثر کرم مهم جهانی را در راه حفظ صلح جلیان و رفاه و سعادت و تأمین حقوق و آزادی افراد بشر و تقویت اساس اقتصادی و اجتماعی کشور ها و رفع اختلافات بین المللی و برطرف ساختن حوائج و مشکلات ملل از خداوند متعال مسئلت داشته و این روز فرخنده را بملت نجیب ایران و عموم ملل جهان تبریک و تهنیت میگوید و امیدوار است سالی که سازمان ملل در پیش دارد برای کلیه جهانیان توأم با سعادت و نیکی بختی باشد (نمایندگان - انشاء الله)

۴- بیانات قبل از دستور آقای ملک زاده آملی
رئیس - آقای ملک زاده آملی بفرمائید
ملک زاده آملی - عرض امروز بنده مربوط بجریان سیل شمال است که خیلی بیجا بود بنده نتیجه مسافرت خودمان

را در جلسه علنی روز سه شنبه بعرض آقایان نمایندگان محترم میرساندم ولی چون هیئت محترم دولت روز سه شنبه بمجلس معرفی شد فرصتی برای بنده باقی نماند، حال قبل از عرض مختصرم، از تشکیل هیئت دولت جدید بفرمان شاهنشاه عظیم الشان از طرف خود و عموم آقایان نمایندگان محترم حضور جناب آقای نخست وزیر و عموم آقایان وزیران صمیمانه تبریک عرض میکنم

در تعقیب عرض مختصر جلسه علنی روز یکشنبه خود راجع به سیل مازندران ساعت ۲ بعد از ظهر همان روز بنده باتفاق جناب آقای حبیبی و جناب آقای دکتر رهنوردی نمایندگان شمال به نمایندگی از طرف سایر آقایان نمایندگان مازندران در خدمت جناب آقای دکتر خطیبی مأمورین عاملین سازمان شیر و خورشید سرخ ایران با وسایل امدادی کافی و لازم مازندران حرکت کردیم در بین راه اطلاع حاصل کردیم که علیا حضرت فرح پهلوی شهبانوی ایران شخصاً برای بازدید معانطق آسیب دیده مازندران تشریف فرما میشوند. ساعت

۵ بعد از ظهر وارد آمل شدیم و بلافاصله در شیر و خورشید سرخ حاضر شده در آنجا جناب آقای بابک استاندار و رؤسای مسئول که برای استقبال از ورود علیا حضرت شهبانو حضور داشتند بلافاصله در جلسه هیئت مدیره شیر و خورشید سرخ آمل شرکت کردیم و آقای دکتر خطیبی دستور لازم برای توزیع خواربار و لوازم و پوشاک که از تهران فرستاده شده بود دادند علیا حضرت شهبانودر ساعت ۷ بعد از ظهر به آمل نزول اجلال فرمودند که بعد هم بابل تشریف فرما شدند ساعت ۸ بعد از

ظهر نمایندگان مازندران و جناب آقای استاندار و سایر مأمورین را بحضور پذیرفتند و اوامر مؤکد و لازم برای کمک باسب دیدگان صادر و مخصوصاً برای تهیه غذای گرم اوامر لازم صادر فرمودند و صبح روز دوشنبه علیا حضرت در کمپ هائی که برای جمع آوری آسیب دیدگان در شهر بابل وقفه بود - آباد تشکیل شده بود شرکت فرمودند و تمام چادرها و لوازم موجود در کمپ ها را شخصاً بازدید فرمودند و شخصاً از تمام سبیلزدهگان چه زن و چه مرد دلجوئی فرمودند و مخصوصاً در کمپ محمودآباد از مأمورین شیر و خورشید سرخ و مأمورین انتظامی و سایر مأمورین دولت که بسرعت در ظرف ۲۴ ساعت تمام و وسایل سبیلزدهگان را آماده کرده بودند اظهار قدردانی فرمودند و به بنده مأموریت دادند که عنایت و توجهات خاص علیا حضرت را بهمه آقایان ابلاغ کنم حتی علیا حضرت دستور فرمودند در محمودآباد علاوه بر کمک هائی که به سبیلزدهگان

شده مبلغ پنج هزار ریال کمک نقدی از طرف شیر و خورشید سرخ ایران بفرستد بشود تا بعداً هر کمک لازم دیگری که احتیاج باشد نسبت بان اقدامات لازم از طرف شیر و خورشید سرخ بعمل بیاید و علیا حضرت نیم ساعت بعد از ظهر روز دوشنبه به تهران مراجعت فرمودند و بلافاصله جلسه مشترکی در شیر و خورشید سرخ آمل و بابل تشکیل گردید و اوامر علیا حضرت بموقع اجرا گذارده شد و بنده و سایر همکارانم در خدمت آقای دکتر خطیبی مدیر عامل شیر و خورشید سرخ به تهران مراجعت کردیم بنا بر این بنده از طرف خودم و عموم نمایندگان مازندران از توجهات عالیه بندگان اعلی حضرت همایون شاهنشاه و علیا حضرت شهبانوی محبوب ایران و همچنین از توجهات مخصوص و الاحضرت شاهدخت شمس پهلوی زیاست عالیه شیر و خورشید سرخ ایران که اوامر لازم و فوری صادر فرمودند و همچنین از توجهات جناب آقای نخست وزیر که اوامر لازم و فوری صادر فرمودند صمیمانه سپاسگزاری می کنم

۱- قرائت صورت اعضای هیئت رئیسه کمیسیونها
رئیس - صورت اعضای هیئت رئیسه کمیسیونها قرائت می شود (بشرح زیر قرائت شد)

۲- نظام ریاست مجلس شورای ملی
محترماً باستحضار می رساند بموجب ماه ۲۴ آئین نامه داخلی مجلس شورای ملی کمیسیونهای منتخبه از شعب در تاریخ اول آبانماه ۱۳۴۲ هیئت رئیسه خود را بشرح زیر انتخاب اینک گزارش آنرا تقدیم می دارد

کمیسیون بودجه:
رئیس آقای دکتر ناصر یگانه
نواب رئیس آقایان: نیری - مهندس اسماعیل جلالی
مخبر آقای مهندس عبدالله والا
منشی آقایان: مهندس پروشانی - مهندس حسن صائبی
کمیسیون برنامه:
رئیس آقای دکتر مصباح زاده
نواب رئیس آقایان: مهندس پرویز بهبودی - مهندس جلالی توری

مخبر آقای دکتر رشتی
منشی آقایان: ابوالحسن احتشامی - هاشم جاوید
کمیسیون دادگستری:
رئیس آقای دکتر باقر عاملی
نواب رئیس آقایان: شیخ الاسلامی - صادق احمدی
مخبر آقای دکتر مبین

منشی آقایان: مجد - آموزگار
کمیسیون دارائی:
رئیس آقای محسن خواجه نوری
نواب رئیس آقایان: اهری - بدر صالحیان
مخبر آقای دکتر بزدان پناه
منشی آقایان: اوزار - وحیدنیا
کمیسیون کشور:
رئیس آقای دکتر صاحب قلم
نواب رئیس آقایان: صفی پور - مرتضوی
مخبر آقای حسام الدین رضوی
منشی آقایان: مهندس عطائی - دکتر زعفرانلو
کمیسیون فرهنگ:
رئیس آقای دکتر خطیبی
نواب رئیس بانوشوکت ملک جهانیانی - آقای دکتر سلم
مخبر بانوفرخ رویارسا
منشی آقایان: کیوان صدیقی - مهندس انصاری
کمیسیون بهداری:
رئیس آقای دکتر اعتمادی
نواب رئیس آقایان: دکتر جواد سعید - دکتر سعید حکمت
مخبر آقای دکتر کیانج
منشی آقایان: دکتر پور هاشمی - دکتر رهنوردی
کمیسیون راه:
رئیس آقای دکتر عدل
نواب رئیس آقایان: معتمدی - پزشکی
مخبر آقای دکتر مهندس ناصر بهبودی
منشی آقایان: کنگرلو - دکتر صالحی
کمیسیون کشاورزی:
رئیس آقای مهندس حیدرعلی ارفع
نواب رئیس آقایان: دکتر نجیمی - علی اکبر رهبر
مخبر آقای مهندس برومند
منشی آقایان: مهندس صدقیانی - محمد علی نوربخش
کمیسیون امور خارجه:
رئیس آقای دکتر رضیانی
نواب رئیس آقایان: حاج قی - دکتر رضیانی
مخبر آقای مافی
منشی بانوفزهت نفیسی - آقای دکتر فر بود
کمیسیون اقتصاد و بازرگانی:
رئیس آقای دکتر هادی هدایتی
نواب رئیس آقایان: کاظم کورس - محسن کوفی

مخبر آقای مهندس زنجانی
منشی آقایان: مهندس مجتهدی - کتر رضوانی
کمیسیون پست و تلگراف و تلفن:
رئیس آقای رسول پرویزی
نواب رئیس آقایان: دکتر جعفری - ملک زاده آملی
مخبر آقای تقی زند
منشی آقایان: مهندس زر آوری - شیخی
کمیسیون نظام:
رئیس تیمسار همایونی
نواب رئیس: نکوزاد آقای حسینی
مخبر: مصیب حکیمیان
منشی آقایان: کنگرلو - کتر مدنی
کمیسیون امور استخدام:
رئیس آقای دکتر معتمد وزیر
نواب رئیس آقایان: سید محمد میرهادی - مجتهد موسوی
مخبر آقای مهندس آراسته
منشی آقایان: توسلی - تامنی
کمیسیون کار و امور اجتماعی:
رئیس آقای دکتر منوچهر کازلی
نواب رئیس آقایان: حیدر صائبی - مهندس علیرضاریاحی
مخبر آقای قراچورلو
منشی بانو ابتهاج سمیعی - آقای باغ میشه
کمیسیون عرایض:
رئیس آقای سرتیپ پور
نواب رئیس آقایان: اقبالی - ابوالفضل حاجفی
مخبر آقای زهتاب فرد
منشی آقایان: صفی پور - غلامرضا بهادری
کمیسیون محاسبات:
رئیس آقای روحانی
نواب رئیس آقایان: اهری - هیراد
مخبر آقای دکتر مهدی زاده
منشی آقای زهتاب فرد
جهت مزید استحضار عالی عرض میشود که چون کمیسیونهای همکاری مجلسین و تحقیق سئوالات هنوز تکمیل نشده انتخاب هیئت رئیسه کمیسیونهای مذکور بروز یکشنبه پنجم آبانماه ۱۳۴۲ موکول گردیده که در گزارش آتی عرض خواهد رسید.

باشند عده‌ای که متأسفانه مشغول سمیاشی باشند. البته بنده باید عرض کنم که تعداد اینگونه افراد زیاد نیست اکثریت قریب باتفاق مردم این مملکت به برنامه انقلابی شاهنشاهی موافق داده اند ولی ما نباید خودمان را گول بزیم هستند افرادی که خواه ناخواه این انقلاب بضرشان بوده است منافعی را که سالهاست از آن استفاده میکرده‌اند و اکثریت مردم این مملکت را استعمار مینموده‌اند این انقلاب بخاطر انداخته و آنها طبعاً ناراضی هستند و هیچ برو بر گرد هم ندارد دولت و مجلسین فعلاً بایستی اقداماتشان طوری باشد که مجالی برای سم پاشی باین افراد ندهند. جناب آقای نخست وزیر جنابعالی در فرمایشاتان فرمودید بایستی دستگاههای دولتی را، عین فرمایشاتتان را بنده اینجا قرائت می‌کنم برای به‌مرسانیدن این انقلاب بزرگ باید چرخهای اداره مملکت هم آهنکی کنید، بسیار فرمایش متینی است.

اما بجزه نعو؟ در حال حاضر همانطور که آقایان مسوق هستید سازمانهای اداری مملکت مایک وضع رضایت بخشی ندارد (صحیح است) با قانون استخدام جامع و مانع ممکن است سر و صورتی سازمانهای اداری این مملکت داد و وضع آشفته اداری مملکت را بصورت بهتری در آورده‌ام این قانون استخدام کی آماده میشود بنده نمیدانم با اوضاع و احوال فعلی که هر سازمانی يك سازی برای خودش می‌زند بنده فکر نمیکنم که این قانون استخدام برای يك مدت کوتاهی بنحوی که مورد قبول اکثریت آقایان باشد تصویب بشود اگر میشد خود جناب آقای نخست‌وزیر معطل مجلس نمیشدند و با انتظار مجلس نمی‌نشستند حالا با فرض اینکه شد آیا این قانون جامع میشود جلوی این بی‌بندوباریهایی که در سازمانهای ما هست و سالها بوده است و الان هم وجود دارد بگیرد، جلو این تشبیهات، بارتی بازبها، این انتصابات نابجا، این پرداختهای بی‌تناسب را بگیرد؟ بنده گمان نمیکنم (مصطفوی - مایوس نباشید) جناب آقای نخست وزیر جنابعالی بایستی در برنامه کارتان و در این برنامه که در واقع بایستی يك برنامه انقلابی باشد فکری برای معنویات مردم بکنید (صحیح است) امروز می‌بینم تمام سازمانهای ما در يك وضع آشفته‌ای هستند اکثریت کارمندان دولت از وضع خودشان در اثر تبعیضی که در انتصابات میشود تبعیضی که در پرداختهای حقوق و مزایا میشود اکثریت کارمندان دولت ناراضی هستند اگر شما بگوئید چنین نیست خیلی خوشبین هستید تا وقتی که معنویات در این مملکت در سطح بالاتری قرار نگیرد و فکری برای اینکار نشود تا جلوی این نشریات مضر و مضل گرفته

نشود تا جلوی این فیلمهای تجارتنی گرفته نشود سطح اخلاق عمومی مردم متأسفانه فکر نمیکنم که بالا بیاید (صحیح است) مملکت ما متأسفانه بازار فیلمهای تجارتنی شده (یکی از نمایندگان - آفرین) این بی‌تریبی‌هایی که شما می‌بینید پیش می‌آید این وقایع جنائی که شما هر روز می‌بینید اتفاق می‌افتد اینها همه نتیجه این نشریات مضر و مضل است و نتیجه این فیلمهایی است که نمایش داده میشود و هیچ فکری تا بحال برایش نشده است متأسفانه نه در برنامه این دولت و نه در برنامه های دولتهای قبل برای این کار هیچ اقدام اساسی نشده است و متأسفانه هر وقت که يك چنین اشکالی پیش می‌آید تمام اعتراضات را به داد کستری نمیکنند و شاخ و شانه‌ها را به سر داد کستری می‌کشند و می‌گویند داد کستری خراب است، بنده نمیخواهم اینجا بگویم که داد کستری خالی از نقص است، در داد کستری نواقص زیادی وجود دارد که خود جناب آقای دکتر باهری بهتر از بنده بنواقص امر و قوف دارند اقداماتی هم کرده‌اند که انشاء الله به نتیجه مطلوب خواهد رسید و امید واریم موفق گردند بنده اینجا نمی‌خواهم زیاد وارد کار داد کستری بشوم اما می‌خواهم عرض کنم که تنها اشکال کار نواقص داد کستری نیست تنها سرعت و شدت مجازات کافی نیست اگر شما فکر می‌کنید الان يك قانونی را که گرفته‌اند بدون محاکمه بدار بزنند بتمام معنی وضع مملکت درست میشود اشتباه می‌کنید بایستی جلوی عوامل این جنایات و این اقدامات خلاف قانون را گرفت (صحیح است) (سیفی - در محاکمه باید تسریع شود) البته در محاکمه باید تسریع بشود چون آقای سیفی و آقایان اشاره کرده‌اند لازم است که يك توضیح بیشتری عرض کنم بنده در موقعی که قتل آن خانم پروین اتفاق افتاد اقتدار دادستانی تهران را داشتم و آقایانی که از نزدیک با بنده تماس داشتند و با دستگاه وزارت داد کستری دیدند که این پرونده در اسرع وقت از طرف بازپرس مربوط تکمیل شد و با ادعای نامه بداد گاه رفت شاید در ظرف بیست روز حداکثر، اما در داد گاه موجبات رسیدگی فراهم نبود بنده این معنی که آن مرد قاتل در اثر اینکه از طبقه سوم عمارت خودش را پائین انداخته بود پایش شکسته بود و نمی‌توانست حرکت کند خودش هم کمک میکرد که محاکمه عقب بیافتد و نمیگذاشت که معالجات به نمر برسد پایش در کج بود کج را می‌شکست که موجبات محاکمه فراهم نشود و محاکمه به تعویق افتد نتیجه داد گاه که تابع تشریفاتی است قانوناً چند جلسه رسیدگی باین پرونده را بتعویق

انداخت یعنی وقت تجدید میشد مهذا با تمام این ترتیبات بازم طرف سه چهارماه شاید چندروز بیشتر کمتر این پرونده الا طرف دادگاه منتهی بصدور حکم اعدام شد. رسیدگی در دیوان کشور شاید اکثر آقایان اطلاع داشته باشند تابع تشریفاتی است یعنی پرونده ها را برای رسیدگی به نوبت می گذارند که راجع بخود اینهم با توجه بمطالبی که قبلاً عرض کردم و آقای سیفی هم تذکر دادند باید عرضی بکنم مخصوصاً از جناب آقای دکتر باهری وزیر دادگستری استعفا نمایم که برای این کار فکری بکنند و آن اینست که اصولاً گذاشتن در نوبه خوب است ولی باید يك مستثنیائی هم وجود داشته باشد يك موضوعاتی که ایجاد هیجان در مردم میکند مردم را ناراحت میکند عصبانی میکند باید خارج از نوبت رسیدگی بشود. البته آقایانی که در دیوان عالی کشور تشریف دارند و بنده هم بهمه شان اِلادت دارم و همه شان مردمان شایسته ای هستند باید فکری برای این قبیل موضوعات بکنند تا دیوان کشور يك قدری حرکت سریعتری داشته باشد. این توقع را دائماً از دستگاههای این دارند که سرعت در کار نشان بدهد بسیار خوب ولی وقتی که پرونده بالا می آید تا اندازه حرکتش کند میشود ولی خوب چوبش را آن قاضی میخورد که با حقوق ناچیز که کمتر از حقوق يك پاسبان است زندگی میکند کف نفس میکند شهامت اخلاقی و شجاعت اخلاقی را حفظ میکند بزن و بجهاش سخت می گذراند وقتی که پرونده بالا می رود متأسفانه کند پیش میرود. بایستی برای این کار يك فکری کرد آنچه که در دستگاههای پائین انجام میشود کار با سرعت و صحیح پیش میرود ولی در بالا تا يك اندازه ای کند میشود و متوقف میماند و آنهم معلول يك عواملی است که انشاء الله برطرف خواهد شد و جناب آقای دکتر باهری حل میکنند قضیه را اما آنچه بنده بایستی اضافه کنم اینست که راجع بدادگستری هر چه تا بحال جناب آقای نخست وزیر از طرف دولتها گفته شده است متأسفانه تعارف بوده اینکه عرض میکنم تعارف بوده چون خودم در کوران بوده ام بهتر میدانم با اینکه اعلیحضرت همایون شاهنشاه مکرراً کید فرموده اند دستگاه دادگستری باید تقویت بشود استقلال قضات محفوظ بماند ولی دولتها انظوری که باید و شاید این دستگاه بزرگ را که یکی از قوای ثلاثه این مملکت است توجه نکرده اند حالاً چرا نکرده اند چه عرض کنم تعدد داشته اند خدای نخواستہ نمیدانم ولی مسلم است که دستگاه دادگستری با حرف درست نمی شود. جناب آقای دکتر خوشبین

اینجا تشریف دارند بنده در زمانی که افتخار داشتم که داستان تهران باشم در خدمت ایشان (نمیدانم نظرشان هست یا نه) يك روز رفتم خدمتشان گفتم که دادسرای تهران که يك محل بسیار مؤثری است یعنی در مرکز و در کار مرکز بالاخص در وضع دادگستری تأثیر دارد احتیاج دارد بيك تقویت مختصر مالی، احتیاج دارد باین که حساب عالی بمن داستان تهران لاقلاً يك اعتباری در حدود ۵۰ هزار تومان، ۶۰ هزار تومان در ماه در اختیار من بگذارید که اگر يك بازپرس تا ساعت ده شب مشغول تکمیل پرونده ای بود و ظهر نرفت بخانه وزن و بجایش را ندید آخر ماه بتوانیم صد تومان با اضافه بدهیم و بعنوان پاداش او را تشویق کنیم که او دلخوش باین باشد. عرض کردم خدمتشان که شعب بازپرسی مثلاً يك شعبه بازپرسی با دوهزار پرونده و يك کارمند مفولك ۳۰۰، ۴۰۰ تومانی باید بگردد و اگر ممکن است يك کارمند اضافه شعب بدهید در حالی که این همه کارمند زیادی در سازمانها و ادارات دولتی دارید، نظرم می آید با خنده فرمودند: بطوریکه اطلاع دارید پنج میلیون تومان از بودجه دادگستری کم شده شما چه توقع دارید؟ حق هم داشته میدانم، خیلی هم کوشش کردند برای جبران این ۵ میلیون تومان و نشد بالاخره گویا با کوشش زیاد و زحمات آقای دکتر خوشبین پانصد هزار تومان دادند این موضوع را عرض کردم برای آنهایی که میگویند عدلیه باید تقویت بشود با این وضع ممکن نیست عدلیه تقویت بشود. بیمایه فظیر است خیلی معذرت میخواهم يك مطلب عامیانه عرض میکنم بیمایه فظیر است. شما در عدلیه افراد از خود گذشته خیلی دارید همه آقایانی که اینجا تشریف دارند خوشبختانه همه منصف هستند و میدانند که اکثریت قریب با اتفاق قضات مملکت ما مردم شریفی هستند (صحیح است) اما آخر چطور میشود توقع داشت، بيك قاضی میگویند ۳۰۰ یا ۴۰۰ تومان حقوق بگیر از صبح تا شب هر روز فحش و ناله و نفرین و دشنام و بدگویی بخور ظهر هم منزل نرو و زن و بچه ات را در ناراحتی بگذار و بعد از ظهر هم کار کن تا ساعت ده شب ۴۰۰، ۵۰۰ تومان هم بگیر، این که نمیشود این امکان ندارد این قاضی يك روز خدمت کرد در روز خدمت کرد بعد دل سرد میشود می بیند که در يك سازمان کسانی هستند که کار کمتری میکنند و مزد بیشتری میگیرند این قاضی دل سرد میشود و کمتر کار میکند و این وضع صحیح نیست. حالاً هم تعارف میکنید عدلیه باید تقویت بشود با حرف که نمیشود، اگر بخواهید عدلیه تقویت بشود بایستی در همان وقتی که ده

میلیون تومان بيك سازمان اضافه اعتبار میدهد پنج میلیون تومان از اعتبار وزارت دادگستری کم نکنید، من نمیدانم که این مطلب بعرض اعلیحضرت همایونی رسیده است یا خیر. خواستم این مطلب را مخصوصاً اینجا عرض کنم و من تحقیق کرده ام و گمان میکنم درست باشد در همان موقعی که پنج میلیون تومان از اعتبارات وزارت دادگستری کسر شده میلیون تومان بيك سازمانی اضافه دادند حالا نمیخواهم آن سازمان را در این جا اسم ببرم (بعضی از نمایندگان اسم ببرید) اجازه بفرمائید اسم ببرم بعد عرض خواهم کرد. عرض کنم حضورتان در مورد دادگستری حرف زیاد است آقایان دیگر هم اسم نویسی کرده اند بنده اگر بخواهم زیاد در اطراف دادگستری صحبت کنم شاید درست نباشد ولی مطلب دیگری که علت مخالفت بنده با برنامه دولت است مسأله فرهنگ است باین دوسه جمله ای که راجع به فرهنگ کشور در برنامه دولت نوشته شده است کار فرهنگ ما اصلاح نمیشود بایستی بواقعیات توجه بیشتری داشت شما میبینید سال بسال يك عده دیلمه بی کار اضافه میشود و کار ایشان نیست، دانشگاه هم این اشخاص را نمیتواند قبول کند، تعدادشان زیاد است ظرفیت ندارد، شاید خودشان هم استحقاق رفتن بدانشگاه را نداشته باشند و این عده سال بسال اضافه میشود بنظر بنده اضافه کردن دبستان و دبیرستان، دانشکده و دانشگاه خیلی خوب است اما درد فرهنگ را دوا نمیکند آقای وزیر فرهنگ بایستی قبل از هر چیز متوجه مدلس حرفه ای بشوند (صحیح است) بایستی محصلین را بعد از کلاس ششم ابتدائی با اسواد شدن استعدادشان را بسنجند آنهایی که میتوانند بروند بکلاس بالاتر و استعداد مالی دارند خودشان هم استعداد درس خواندن دارند بروند بالا هیچ اشکالی ندارد، اما آنهایی که استعداد مالی ندارند استعداد درس خواندن هم ندارند و میخواهند با هزار زحمت و تشبث و خواهش و تمنی يك معدل با سالی بیآورند نبایستی آنها را آزاد گذاشت و جلو آنها را ول کرد در اجتماع (مصطفوی نائینی - استعداد مالی نباید شرط درس خواندن باشد) اجازه بفرمائید عرض کنم اینکه عرض کردم اگر استعداد مالی نداشت نرود بکلاس بالاتر برای کسی است که استعداد درس خواندن هم ندارد والا اگر کسی استعداد درس خواندن داشت ولی استعداد مالی نداشت دولت باید باو کمک تحصیلی هم بکند کسی که نمیخواهد درس بخواند و معدل می آورد وضع مالیش هم خوب نیست اگر با هزار زحمت دیلم گرفت دیگر فردا کار بدترش را نمیکند و میگوید دولت

باید بمن کار بدهد. اینکه بنده عرض میکنم استعداد مالی شرط باشد منظور این نبود هر کسی که استعداد مالی ندارد نباید تحصیل کند سوء تفاهم نشود در بین محصلینمان خیلی کسانی هستند که استعداد مالی ندارند ولی استعداد درس خواندن دارند با آنها دولت باید کمک بکند و این کمکی که دولت باین قبیل محصلین میکند متأسفانه کافی نیست و باید کمک بیشتری بشود از بودجه های دیگر هم باید بگیرند و باین نوع محصلین کمک کنند، ولی وقتی که استعداد مالی ندارند بایستی استعداد درس خواندن آنها سنجیده بشود اگر استعداد درس خواندن ندارند بایستی آنها را بمدارس حرفه ای راهنمایی کرد، مادر حال حاضر به سیمکش فنی احتیاج داریم خیلی هم کم داریم به نجار فنی احتیاج داریم خیلی کم داریم در هر صورت بکارگر فنی خیلی احتیاج داریم این اشخاص را باید بمدارس حرفه ای هدایت کرد فکر میکنم که در آمدشان بمراتب از بنده هم بیشتر خواهد شد یعنی باید در راه صحیح هدایت بشوند، البته راجع بطرز درس خواندن محصلین و سطح اخلاق محصلین بنده بیش از این صحبت نمیکم، خود آقایان استحضار دارید و خود جناب آقای وزیر فرهنگ هم اطلاع دارند که متأسفانه سطح معلومات محصلین سال بسال پائین می آید و همچنین سطح اخلاق محصلین نیز سال بسال پائین تر می آید آنهم بطوریکه قبلاً عرض کردم در ایران نشریاتی است که نباید بدست محصلین برسد در ایران فیلمهایی است که نبایستی اجازه نمایش با آنها داده بشود (صحیح است) اما مطلب سوم بنده در مورد بهداری است که شاید همه آقایان دل پر خونی از این جهت داشته باشند، بهداری بایستی تعمیم پیدا کند حالا با بصورت ملی شدن و یا بطریق دیگر بنده چون حرفه ام نیست و وارد نیستم رفع عیش را نمیدانم اما فقط عیش را می بینم ولی رفع عیش با خود آقایان است که تخصص دارند اما آنچه که هست این است که در حال حاضر اکثریت این مردم، یعنی سه چهارم ملت ایران که زندگیشان مورد توجه شخص اول مملکت قرار گرفته است و با انقلاب ۶ بهمین پی ریزی شده است که زندگیشان در يك صراط مستقیم بیفتد اینها از لحاظ بهداشت فعلاً در مضیق هستند، اصلاً بهداشت ندارند (صحیح است) بنده شنیده ام حالا نمی دانم این از لحاظ طبی درست باشد یا خیر در يكی از دهات کرمانشاه يك نفر دهانی در اثر کرسنگی شب بیباغ مالک می رود و دو سه تا به میخورد آنهم به کال و همان شب میمیرد و هیچ وسیله ای نبوده است که در آن شب کسی را که از زوی ناچار و پنداری رفته است به گال خورده

معالجه کند ، حالا چه فکری آقای وزیر بهداری کرده اند برای تعمیم بهداشت ، بنده نمیدانم . مهمترین مسأله ای که بنده میخواهم عرض کنم مسئله دارو است مملکت ما در حال حاضر آزمایشگاه و لابراتوار شده برای آزمایش داروهائی که از تمام کارخانجات داروسازی دنیا درست شده و من خیال نمیکنم در هیچ کجای دنیا اینطور باشد که اینهمه داروی مشابه وارد مملکت نشود ، يك داروی مسکن که شما میخواهید پنجاه جور شما ارائه می شود بنده رفتم بنی سیلین بخرم گفتند که در قرانی هست چهار تومانی هم هست همینطور قیمت میرود بالا ، چرا باید اجازه داده شود که اینهمه دارو وارد بشود . در مورد وضع بازار بنده مطالبی دارم که خیلی باختصار عرض میکنم چون فکر میکنم آقایان ممکن است خسته شده باشند ، حقیقت قضیه اینست که آنطوری که باید و شاید بازار تکان نخورده است البته این تکان خوردن نه بمعنای آن است که روزنامه توفیق نوشته بود بازار باستی از وضع فعلی بیرون بیاید و کسب و کار مردم رونق پیدا کند زیرا که مردم از لحاظ کسب و وضعشان زیاد تعریفی ندارند (صحیح است) يك روزی بود که ما حسرت میخوردیم ماها که از بودجه دولت حقوق می گرفتیم وارد بازار بشویم و کسب کنیم ، بنابراین امیدوارم که جناب آقای علم و هیئت محترم دولت توفیق پیدا کنند در این راه و بتوانند رونقی بکسب و کار مردم بدهند ، مردم از لحاظ کسب و وضعشان زیاد تعریفی ندارند عرض کردم البته روزی بود کسانی که از بودجه دولت حقوق می گرفتند مایل بودند بروند کسب کنند تا درآمد بیشتری داشته باشند و بحال کسبه غبطه میخورند ولی امروز متأسفانه ظوری شده است که آنها بحال کارمندان اداری غبطه میخورند در هر حال باستی این وضع تغییر پیدا کند و من امیدوار هستم که این کار را این کابینه خواهد کرد (صحیح است) بهر حال بنده بعنوان مخالف با برنامه دولت عراضی کردم اما اگر جناب آقای نخست وزیر و هیئت دولت بنده را راهنمایی بکنند و در این مواردی که توضیح دادم فرمایشی فرمائید بنده عرضم را پس می گیرم . یکی از آقایان که متأسفانه اسمشان را مرفوم فرموده اند گویا خانم نفیسی بودند ؛ مرفوم فرموده اند که استدعا می شود تذکر فرمائید که معلمها که حقوق آنها دو برابر بلکه بیشتر هم اضافه شده متأسفانه هیچگونه مسئولیت در مقابل درس دادن برای خود احساس نمیکنند (صحیح است) (د کتر فرخروی پارسا - چرا مسئولیت احساس نمیکنند ؟ پس بچه های شما کجا درس میخوانند ؟) (بانو جهانبانی -

معلمین کاملاً مسئولیت حس میکنند) بهر صورت بنده دیگر عرضی ندارم و از حوصله ای که آقایان در اصغای عراضی بنده بخرج دادید فوق العاده متشکر و سپاسگزارم .
رئیس - آقای مهندس بهبودی فرمائید .
دکتر مهندس بهبودی - همانطور که همکاران ارجمند من می دانند بن فرموده مصادف با چهارم آبان و میلاد مسعود شاهنشاه ما است بنده با اجازه خانمها و آقایان محترم در این مجلس مقدس به پیشگاهشان تعظیم میکنم و آرزو میکنم که همیشه موفق و سلامت و برای ایران پایدار بمانند (انشاء الله) اگر در اطراف بر نامه دولت فعلی بعنوان موافق صحبت میکنم بعلمت آن است که جناب آقای نخست وزیر بر نامه دولت خود را در يك جمله کوتاه خلاصه کرده است و آن بشمر رساندن انقلاب شاهنشاه و ملت ایران است و این گفته را در مدت پانزده ماه گذشته عملاً نیز ثابت کرده است و مانع بر کردید کان زنان و مردان آزادی هستیم که بفرمان شاهنشاه عدالت گستر از زیر یوغ رژیم بردگی و ارباب و رعیتی نجات پیدا کرده اند و مأموریت ما از طرف آن آزادشدگان بررسی طرحها و نظارت در اجرای آن طرحائی است که بمنظور بهتر و زودتر بشمر رسیدن این انقلاب مقدس از طرف دولت بمجلس تقدیم خواهد شد . مطلبی را که ناگزیرم تذکر دم آن است که هر کس که خون ياك ايرانيت در عروقش جریان دارد مؤمن به نهضت مقدسی است که به ابتکار شاهنشاه بزرگ و مفخم ما پایه گذاری گردیده و ملت ایران یعنی نیروی خلافت مجلسین و بزرگترین قدرت ملی بندهای شاهنشاه و رئیس قوای سه گانه مملکتی و تنها کسیکه بتواند از ملتش سؤال کند بانمام قوا و بانفاق آراء بآن نداجواب مثبت داده و هیچ ایرانی در هر مقام و درجه ای که باشد نمیتواند خود را مؤمن تراز دیگری باین اصول مقدس بداند همانطور که هیچ ایرانی نمیتواند خود را شاهرست تر و مین دوست تراز دیگری بداند چه ایرانی کسی است که شاهرستی و مین دوستی در خمیره او عجین شده باشد و این احساسات مقدس را جز با مردم که نتوان از او باز گرفت . موافقت من با این دولت و این برنامه از طرف دیگر بستگی بآن دارد که شاگرد مکتب سیاسی و مکتب شاهرستی بودم که نخست وزیر فعلی آنرا بنیان گذاری کرده بود و مدتها نیز اداره آنرا بعهده داشت و در اینجا نیز عده قابل توجهی از همکاران فعلی ایشان همیت استادی بهماشاگردان داشتند و آن مکتب حزب مردم بود که جناب آقای نخست وزیر و وزیران

محترمشان هر چه بخواهند بعلمت مسئولیتی که فعلاً دارند خود را دور از حزب نگاهدارند بدانند آن علاقه و محبتی که در اثر چندین سال معاشرت و بحث و انتقاد و بررسی مسائل فنی و اقتصادی بطور روزمره بین آن جماعت تشکیل شده بود ناگسستی تر میگردد .
 جناب آقای نخست وزیر در مقدمه گزارش خود که بعرض مجلس شورای ملی رساندند همانطور که سیره ذاتی ایشان میباشد از اینکه وزراء خود را بمجلس که بر گردید ملت واقفی ایران است معرفی نمیکنند خود را مفتخر دانستند من از طرف خود و سایر همکارانم از این احترامی که برای این مکان مقدس بحق قائل شده اند تشکر میکنم .
 آقای نخست وزیر فرمودند (که اصل مهم انقلابی شاه و مردم ایران این است که اکثریت مردم ایران باید دارای علاقه شخصی باشند) ما هم همین عقیده را داریم و انتظار داریم تا دولت آنچه که برای زودتر بشمر رسیدن این اصل بعهده دارد باتوجه باینکه مورد تأیید صد درصد مانمابندگان آزادزان و آزاد مردان خواهد بود همانطور که تا چند لحظه دیگر ملاحظه خواهید فرمود از فعل بعمل در آوردن و مطمئن باشند که هر لایحه ای که در این باب و یا در اطراف سایر اصول مقدس بمجلس تقدیم شود بمجلس بدون فوت وقت و بدون اینکه کار امروز را بفردا محول سازد در اسرع وقت آنرا بررسی و اصلاح و تصویب و برای اجرا در اختیار دولت خواهد گذاشت و زمانیکه لوايح در کمیسیونها بکنندى جریان عادی خود را سپر کند سیری شده است و توده مردم که ما افتخار نمایندگان کی آنرا داریم بی صبرانه منتظرند تا نهضت مقدسی که آغاز شده است زودتر بشمر برسد تا آن زندگی مرته و سعادت مندی که شاهنشاه بزرگ به آنسین نوید داده است در دسترسشان قرار گیرد .
 همانطور که دولت عقیده دارد موفقیت کامل در برنامه اصلاحات ارضی تاسیس شرکتهای تعاونی است و باید با يك اقدام همه جانبه در تاسیس شرکتهای تعاونی در روستاها اقدام شود تا از اعتباریکه دولت بمنظور ایجاد این شرکتهای تأمین و تربیت عاملین شرکتهای تعاون روستائی منظور کرده است تشکر بکنم و اعلام بداریم که وظیفه خود میدانیم در اینراه کلیه اطلاعات محلی و کلیه آشنائیهای خود را در اختیار مأمورین مربوطه بگذاریم و انتظار داریم که دولت هم در بدو تشکیل هر شرکت با بصیرت کامل اقدام نماید چه ضرر يك شرکت تعاونی که خدای نا کرده از اشخاص ناوازد تشکیل شود

بمراتب بیشتر از نبودن آن شرکت است دولت باید اختیارات قانونی این شرکتهای را زیاد کند و مخصوصاً مطالعه کند تا در صورت امکان نمایندگی فروش محصولات کارخانجاتیکه در روستاها مصرف دارد مثل پارچه و غیره بشرکتهای تعاونی داده شود تا هم جنس ارزاتر بدست مصرف کننده برسد و هم شرکتهای تعاونی عادت کنند تا روزیکه خود مواد تولید شده در روستاها را جمع آوری کرده بهر اکر اصلی برسانند و مصادف روستاها را از مراکز اصلی و دست اول تهیه کرده در روستاها بفروش برسانند عقیده دارم در صورت امکان دولت باید ترتیبی اتخاذ کند که توزیع قند و شکر دولتی در دهاتی که شرکتهای تعاونی آن تشکیل یافته است منحصرأ زیر نظر عاملین آن شرکت باشد تا بدین ترتیب آنان تشویق شوند . مطلبی که میخواهم بعرض برسانم و از جناب آقای وزیر کشاورزی تقاضای توجه مخصوص دارم آن است که مطالعه شود چنانچه امکان آن میرود شرکتهای تعاونی مالک فنانتهای دهات مشمول اصلاحات ارضی گردند تا بهتر و صحیح تر جایگزین مالکین شوند و محل خالی آنرا را بپر کنند و دیگر لارویی قنات و ادامه کار در آن بصورت مسئله بفرنج در دهات نباشد و چون شرکتهای تعاونی خود يك شخصیت حقوقی هستند بهتر میتوانند اشکال فنانی را مرتفع سازند حتی با اجازه آقایان میخواهم قدری پای خود را بالاتر گذاشته و بگویم با مطالعه دقیق آب را در مملکت ملی اعلام فرمائید تا بسیاری از اشکالات از بین برود .
 همانطور که دولت در گزارش خود متذکر شده است یکی از طرحهای مفید حفر چاههای عمیق و چاههای نیمه عمیق میباشد ولی دولت و ملت توانا و مقتدری که میتواند برای ساختمان سد کرج یا سد میلیون تومان و برای سد سفید رود چهار صد و پنجاه میلیون تومان و برای سد محمدرضا شاه چهار صد و هشتاد میلیون تومان و برای لوله کشی آب مشروب شهر مشهد چهل میلیون و هشتصد هزار تومان و برای لوله کشی شهر آبادان نوزده میلیون و هشتصد هزار تومان و برای لوله کشی اهواز نوزده میلیون و ششصد هزار تومان و برای لوله کشی اصفهان پانزده میلیون و هشتصد هزار تومان و برای لوله کشی همدان و بروجرد سیزده میلیون و دویست هزار تومان خرج کند که خود این اعداد جزء کوچکی از هزینه لوله کشی و تاسیسات برق و شهر سازی بقیه شهرها میباشد تخصیص سی میلیون تومان برای حفر چاههای عمیق و نیمه عمیق رقمی است که تصور میکنم دولت باید در آن تجدید نظر کند این ارقام که قسمتی بسیار

کوچک از هزینه‌های بزرگ عمرانی است واهی بودن افسانه ورشکستگی مملکت را بعبارت دیگر نشان می‌دهد.

اصولاً جناب آقای نخست‌وزیر ابتکاری که سازمان برنامه در مورد لوله کشی شهرها انجام داد نتیجه بسیار خوبی هم از آن عاید شد اگر در مورد حفارهای عمیق و نیمه عمیق هم عملی گردد تصور میکنم نتیجه بسیار مطلوب‌تری بدست خواهد آمد و آن ابتکار این بود که سازمان برنامه پس از محاسبات معلوم کرد که نزدیک به ۵۳ میلیون تومان لوله و لوازم لوله کشی مورد نیاز ۸۳ شهر ایران میباشد این لوله‌ها و وسایل را در يك مناقصه و يك جا خریداری کرد اگر بانك اعتبارات کشاورزی با سازمان برنامه نیز لوله و دیزل پمپهای مورد احتیاج خود را بمنافصه بگذارد اولاً چون طرف دولت است کارخانه‌های سازنده با شرایط بسیار سهل و اقساط طولی المدت جنس خود را عرضه خواهند کرد ثانیاً چون فعال‌حفر چاه عمیق و فروش دیزل پمپ در انحصار چند مؤسسه است که هم حفار میباشد و هم نمایندگی فروش دارند اگر نحوه خرید عوض شود فروشندگان که حفار نیستند میتوانند وارد میدان شده و در اثر زیاد شدن عرضه محققاً قیمت نازلتری بدست خواهد آمد در مورد حفر هم همین نتیجه را خواهند گرفت و اجرت حفر کمتر خواهد شد و بدین طریق قدرت دولت بانك اعتبارات کشاورزی چندین برابر بالا خواهد رفت من خواهش می‌کنم دستور فرمائید متخصصین فن روی این پیشنهاد مطالعه و نتیجه را بعرض عالی برسانند.

اقداماتی که دولت جنابعالی برای ازبیدار کردن صادرات کشور کرده است مورد تشکر نمایندگان میباشد و از اینکه فرمودید راه آهن دولتی تسهیلات مهمی در این راه فراهم کرده است من ناچار میدانم که نظر جنابعالی را بوضع درآمد راه آهن معطوف نکنم چه یکی از مشتریهای بزرگ راه آهن که شرکت ملی نفت بود با اقدام به لوله کشی نفت از دست راه آهن خارج شد و بعلمت همین تسهیلاتی که جناب آقای نخست‌وزیر بر آن اشاره فرمودند در درآمد راه آهن نکت عجبی پیدا شده است فعلاً راه آهن وظیفه خود میداند که بار شرکت تعاونی ارتش را مجاناً حمل کند یا اینکه صدی ۵۵ بکالاهای صادراتی تخفیف دهد ولی اگر بگویند راه آهن دیگر قادر نیست حتی يك تراورس بخرد و هزینه کارگزینی خود را بزمخت فراهم میسازد و همین علت ناچار شده است کلیه مزایای کارمندان زحمت کش خود را قطع و آثاراً در مضیقه قرار دهد آنگاه بگویند راه آهن مستقل است و باید مخارج خود را از درآمدش تأمین کند من

بعلمت آشنائی که بوضع راه آهن دارم از دولت خواهش میکنم مطالعه کرده و از محل این بخشودگیها ضرر راه آهن را جبران نماید.

از اینکه این دولت اولین دولتی است که با دول عضو بازار مشترک قرارداد تجارتي امضاء کرده است از طرف خود و سایر همکارانم از همه اعضاء دولت خصوصاً آقای دکتر عالی‌خانی تشکر میکنم.

اقدامی که وزارت فرهنگ در مورد کتابهای درسی کرده است در خور تحسین و ستایش است و اگر در سال جاری که اولین سال اجرای این فکر میباشد قدری بعلمت کار - شکنیهای آن دسته که منافع مادیشان پایمال شده است در حاضر شدن کتابها تأخیر شده است اولیاء دانش آموزان نباید احساس ناراحتی کنند چون کار مملکت برای یکساعت و یکروز و یکسال نیست عملی بسیار مثبت انجام گرفته است حال بگذارید در سال شروع آن چند صباحی عده‌ای ناراحت باشند.

آقای صادق احمدی که بهشان ارادت دارم نسبت به طبقه معلم بی‌لطفی کردند (چند نفر از نمایندگان - ایشان از قول خودشان نگفتند) یادداشتی برایشان رسیده بود واقعاً جای تأسف است طبقه معلم از شریف‌ترین افراد این مملکت هستند خانم جهانبانی و خانم پارسا هم مرقوم فرموده‌اند «حای تأسف است که از طبقه‌ای که اینطور کار مثبت انجام می‌دهند اینطور حق ناشناسی شود» مسئله دیگری که آقای احمدی تذکر دادند مسئله مدارس حرفه‌ای است البته مدتی است که به لزوم آن پی برده‌اند ولی مدرسه معلم میخواهد دانش سرای عالی در زمانی تأسیس شد که در سال ۱۳۰۹ اولین معلمین از آن دانش‌سرای بیرون آمدند و هنوز کار در ایران ما ناقص است و آقایان از این جهت تقاضاهای زیادی برای محلهای خودشان دارند. برای مدارس حرفه‌ای هم معلم لازم است.

جناب آقای نخست‌وزیر از مرکز تعلیمات حرفه‌ای و فنی نارمک تمجید فرمودند چون مؤسسه مزبور را که بوسیله یکی از دوستانم اداره میشود و از نزدیک و بتفصیل مشاهده کرده‌ام اولاً از دولتی که در ایجاد این مؤسسه بما کمک فنی کرده است تشکر میکنم ثانیاً منم میبایستی از جناب آقای نخست‌وزیر از آقایان خواهش کنم تا از این مؤسسه فرهنگی بازدید کنند تا مشاهده نمایند بدون هیاهو و بدون تبلیغ چند کارهایی بزرگ و اساسی در مملکت انجام میشود. از مرزهایی که نسبت بوضع استخدامی کارمندان دولت و وضع لایحه استخدامی آنان بمجلس دادید کمال امتنان را

داریم و با اجازه همکارانم بعرض کارمندان نجیب دولت میرسانم که جناب بی‌صبرانه انتظار دارد که دولت لایحه آذربایجان تقدیم کند و مطمئن باشند که با تشکیل کمیسیونهای خاص و صرف تمام وقت نمایندگان شما بوظیفه خود را در تصویب آن لایحه انجام خواهیم داد. آقای یغمائی کیهان یادداشتی داده‌اند و از توسعه صنعت قند که میشود تشکر کرده‌اند. و منم در این اظهار تشکر خود را شریک میدانم.

در مورد سازمان برق کشور باید بعرض برسانم که در این روزگار نیروی برق برای کشوری که میخواهد سربماً خود را بکاروان ممالک مرفقی برساند از اهم واجبات است و از اینکه بعلم سدهائی که ساخته شده با ساخته خواهد شد نیروی برق ارزانی در دسترس مصرف کنندگان قرار خواهد گرفت باعث خوشنودی است ولی اعلام میکنم که این نیروها برای ایرانی آباد آن ایرانی که منظور نظر شاهنشاه آزادمش ما میباشد کافی نیست سازمان برق کشور باید وظیفه تاریخی که بعهد گرفته است بنحوا حسن انجام دهد پیشنهاد میکنم که مطالعه کند که آیا امکان دارد از گازهای سراجی برای تولید يك نیروی برق عظیم بوسیله مولدهای توربین گاز استفاده کرد بسمیکه توان آن نیروها را در شهرهای یزد - اصفهان - قم - ساوه و تهران توزیع کرد و تمام دشت پهناوری که در این حدود محدود می‌شود آباد نمود.

راجع ببرنامج سوم چون نتیجه آن برای شاهنشاه و دولت روشن است و سازمان برنامه متکلف است که حد اقل در آرمید ملی را صدی شش بالا ببرد و دولت پیروی از اوامر شاهنشاه متمهد شده است با تجدید نظر در اعتبارات سازمان برنامه این حد اقل را افزایش دهد و چون مدیرعامل فعلی سازمان برنامه برای ما مهندسین سبیل و علامت دقت و اعتقاد و درستی است عرضی نمیکنم فقط یاد آور می‌شوم که اولین سدیکه مطالعات آن تمام شد و پروژه قطعی آن تهیه گردید سد ساوه بود که از دیرزمان آثاری از آن برای ما بیاد کار مانده است و نمی‌دانم بچه علت این پروژه را در دستورالعمل قرار نمی‌دهند متشکر می‌شوم اگر در این باره تصمیم دیگری اتخاذ فرمایند.

راجع به بهتر شدن وضعیت گسترگی که اعتقاد دارم از قضات صحیح‌العمل و کادر درستکار و باسختاوتی تشکیل شده است چون تخصصی ندارم فقط بخوش فکری و صحیح فکر کردن وزیران معتقد میباشم تسلیم اهل فن که بحمدالله در مجلس زیاد هستند می‌شوم

آقای نخست‌وزیر از واقعه تنگین پانزدهم خرداد بسرعت رد شدند ولی من مخالفم و روی این موضوع تنگین میکنم جناب آقای نخست‌وزیر شاهنشاه ما بنیان گذار ایران نو با افکار انقلابی خود که در تاریخ ششم بهمن ملت ایران آن را تأیید کرد پایه و اساسی را بنیان گذاری فرمودند که بتوان بر روی آن ایرانی آباد و ایرانی مرفقی بامر دمی که از سایر دول چیزی کم نداشته باشند بنا کرد و همانطور که در اولین کنگره دهانان آزاد شده فرمودند «ترتیبی اتخاذ شد تا هیچ قدرتی نتواند در آینده رژیم بردگی دهقان را از نو در مملکت مستقر سازد و ثروتهای ملی کشور را عده قلیل بتاراج ببرند» این دستور و نظر شاه ما است فرموده کسی است که ما آورا نجات دهنده مملکت خود و آزاد کننده هم میهنان شرافتمند خود میدانیم حال چطور اجازه دهیم که چند نفر اجنبی چند نفر که ما همه متفق القولیم که ایرانی نبوده اند بتوانند بر علیه مصالح ملی ما قیام کنند جناب آقای نخست‌وزیر درست است که دولت بموقع اقدام کرده است و دستگاه عدالت گریبان چند نفر خیانت کار را گرفته است ولی آنانی که آنروز در

مرکز شهر تهران بودند بچشم خود این فجایع را دیدند و نمیتوانند فراموش کنند مردم تهران فجایعی را که این گروه از خدا بی‌خبر نسبت بنو امیس مردم و دختران و دانش آموزان مدارس مرتکب شده‌اند نمیتوانند فراموش کنند این است که ما مردمیکه بر حسب رأی مردم ایران اینجا جمع شده‌ایم از شما میخواهیم که مسببین اصلی این فاجعه تنگین را در هر درجه و مقام و هر مرتبت و کیوت باشند بعلمت معرفی کنید و تسلیم پنجه عدالت نمائید و بدانید در این خدمتی که به مملکت و ملت خواهید کرد آراء صد درصد نمایندگان آزاد زنان و آزاد مردان شریف ایران کهن سال پشتیبان شما خواهد بود.

من بعراضم خاتمه داده و از خداونید متعال توفیق خدمتگذاری در راه شاهنشاه محبوب و میهن عزیز برای شما همکاران شما مسئلت می‌کنم و ضمناً موقع رافتمنتم شمرده و از طرف خود و همکارانم بر رئیس جمهور کشور فدرال آلمان که همیمان شاهنشاه ما هستند خوش آمد گفته و آرزو میکنم که این چند روزی را که در ایران هستند ملت ایران بتوانند مهمان نوازی را بعد کمال رسانیده و دولت نیز درمذاکراتش موفق باشد.

رئیس - آقای مصطفوی بعنوان مخالف مشروط اسم نوشته‌اند بفرمائید.

مصطفوی - بنده قبلاً میخواهم سؤال مقدر آقایان و اعتراضی که ممکن است بمعنی لغوی مخالف مشروط داشته باشند جواب عرض کنم و بعد عرض خود را که در اطراف بر نامه دولت دارم عرض میکنم ، بنده معتقدم در مجلس شورای ملی و در این مکان مقدس نمائندگان ملت اعم از اینکه درستون موافق اسم نوشته باشند یا درستون مخالف باید يك مطلب را بگویند و آن حقیقت است ، حقیقت بدون پرده (صحیح است) یعنی کسی که بنام مخالف اسم نوشته انصاف ایجاب می کند نقاط درخشان بر نامه دولت را تأیید کند (صحیح است) و آن کسی هم که بعنوان موافق اسم نوشته است شرط دوستی و شرط علاقه بموقفیت دولت این است که انتقادات مفید لازم را باز بعنوان ناطق موافق عرض کند . بنده امروز ساعت شش صبح مراجعه کردم برای ثبت نام دیدم که درستون موافق محلی نیست که اسم بنویسم این حقیقتی است که باید عرض کنم (خنده نمایندگان) البته موافق یا مخالف عرض کردم منظور این است که يك حقیقتی گفته شود چون دیدم تعداد موافق اینقدر زیاد است که ممکن است مواجعه بایشنها دکفایت مذاکرات شود ، خاصه اینکه جناب آقای حازقی که در دوره های قبل سابقه در این کار دارند ممکن زود پیشنها دکفایت مذاکرات بدهند و بنده عرضم نا گفته بماند .

بنام خداوند بخشنده و مهربان اکنون که برای اولین بار در دوره بیست و یکم قانونگذاری افتخار پیدا کرده ام که از پشت تریبون مجلس مقدس عرضی بکنم لازم میدانم سخنان خود را بنام خداوند تبارک و تعالی که همیشه عنایاتش شامل حال ملت نجیب و شریف ایران بوده آغاز کنم . خداوندی که در شرایط فعلی جهان بماندم ایران رهبری عالیقدر و شاهنشاهی روشنفکر و مردم دوست عنایت فرموده که آسایش و جوانی خود را در راه آرمان خود که ترقی و تعالی ایران و ایرانی است از دست داده و حتی از جان خود در این راه مینایفه ندارند . (صحیح است)

بنده بنام يك نماینده مجلس شورای ملی و بنام بکفر و ایرانی که همیشه آرزو داشته ام در ایران رفورم اجتماعی و اقتصادی صورت پذیرد در مقابل تنوع و توانائی و ابتکار رهبر عالیقدر ایران که این تحولات بزرگ را جامه عمل پوشانده و جامعه ایرانی را بهترین وجهی بنظام مترقی جدیدی که در سایر نقاط جهان بامشکلات و بیبش آیدهای ناگوار عملی شده است سوق داده اند سر تعظیم فرود میآورم و یقین دارم همه نمایندگان محترم و بلکه همه ملت ایران تابش رسیدن قطعی

این تحولات همه یکدل و یکزبان مانند سربازان فداکار دیگال رهبر عالیقدر مملکت خواهند بود .

بنده در بحثی که برای برنامه دولت جدید مطرح است بعنوان مخالف مشروط اسم نوشتم تا موقعی بدستم آید که عقیده ام و اعرض کنم ولی حقیقت این است و جداناً بر نامه دولت خالی از نقص است و بنده هم پس از عرض تذکراتم بدولت رأی موافق خواهم داد .

زیرا صرف نظر از اینکه شخصیت جناب آقای علم در شهادت دوستی و وطن پرستی محل هیچگونه تردیدی نیست و وزیران کابینه ایشان همه افراد شریف و وطن پرست و شاهدوست هستند اصولاً بر نامه دولت آقای علم با برنامه های معمولی دولت های سابق فرق زیادی دارد . البته مطالبی را که عرض میکنم قطعاً جناب آقای نخست وزیر جواب خواهند فرمود و بنده هم بدولت رأی خواهم داد .

معمولاً در گذشته در موقع رأی اعتماد بدولت های جدید در حقیقت با تردید و امید بر نامه دولت رأی داده میشد در گذشته این برنامه ها که ظاهرأ همه مشعشع و موجب امید فراوان بود هر چند بار رأی موافق مجلس روبرو میشد ولی در بسیاری از موارد دولت ها آنچه را که بعنوان برنامه به پیشگاه شاهنشاه تقدیم و بمجلس عرضه داشته اند نمیتوانسته اند عملی سازند و در نتیجه عدم رضایت رئیس معظم مملکت مجبور بکنار گیری میشدند .

پس در گذشته رأی اعتماد بدولت از طرف نمایندگان مجلس تا آمد بموقفیت دولتها توأم بوده و اگر کسانی در عملی بودن این برنامه ها تردید داشتند بازم مصلحت را در تأیید دولت دانسته رأی اعتماد میدادند تا دولت بتواند منویات شاهنشاه و ملت را عملی سازد . (صحیح است)

اما برنامه دولت آقای علم بطور خلاصه ادامه فعالیت های اقتصادی و عمرانی و اجتماعی گذشته است که خوشبختانه همراهِ با برنامه خود گزارش عملیات گذشته را نیز قرائت کردند .

بنده تصور میکنم همه نمایندگان محترم مجلس بر نامه دولت جدید با آرامش قلب و رضایت کامل وجدان رأی خواهند داد زیرا آنچه از اقدامات انجام شده قبلی قرائت شد همه ما شاهد و ناظر آن انجام آن بوده ایم و من عقیده دارم حجم اقدامات اصلاحی دولت آقای علم در گذشته بقدری زیاد بوده که موجب خوشحالی همه ملت ایران است و برای دولت سابق آقای علم افتخار بزرگی محسوب میشود . (صحیح است)

هر کس هر قدر بدین و یا خدای بخواسته مغرض باشد نمیتواند خدمانی را که دولت آقای علم بر رهبری شاهنشاه در شئون مختلف اقتصادی و مالی و کشاورزی و غیره انجام داده و در گزارش که قرائت شده همه متکی به رقم و اسناد است انکار نماید .

بنابر این تردید نیست که مجلس شورای ملی برای ادامه اصلاحات عمیق گذشته که بر نامه دولت جدید است رأی موافق خواهد داد .

در برنامه دولت قسمتی را که حقاً باید آنرا از برنامه دولت جدا دانست یعنی قسمتی است که بر نامه هر دولتی در آینده باید باشد و همچنین بر نامه همه افراد ملت ایران است مسئله اجرای منشور شاه و ملت است لیکن نباید نا گفته بماند که دولت آقای علم در اجرای این برنامه بخوبی موفق گردیده . منویات ملوکانه و رادیک و بر نامه مترقی شاهنشاه را اجرا نماید . نتیجه این برنامه و اصلاحات عمیق انقلابی بتحقیق فصل جدیدی در تاریخ اقتضارات ملت ایران باز کرده که اثرات آن در آینده بیش از این عاید مملکت میشود .

از این موضوع که بگذریم سایر مواد برنامه دولت که هماهنگ با تحول انقلابی انجام میگردد همه مورد تأیید ملت ایران است .

در قسمت تنظیم امور مالی کشور و تعدیل نسبی بودجه باید قبول کرد که عملیات گذشته و بر نامه تعقیب آن در دولت جدید قابل تقدیر است زیرا با تمام جنجال هایی که در اطراف وضع مالی کشور بر پا کرده بودند و کشور را در نظر خارجی و

داخلی ورشکسته قلمداد و از طریق سلب اعتماد داخلی و رکود بازار خسارات غیر قابل وصفی بمملکت وارد ساختند دولت آقای علم بدون اینکه اعجازی کرده باشند باوام جدیدی دریافت کند هزینه های جاری و عمرانی کشور را پرداخت و حتی قسمتی از دیون گذشته را هم پرداخت کرده است . این اقدامات اقتصادی و مالی دولت که در محیطی توأم با ممانت و بدون نظار و عوام فریبی صورت گرفته نه تنها چرخهای مملکت را منظمأ گردانده بلکه تا حدی موجبات بازگشت اعتماد سرمایه داران داخلی و خارجی را فراهم ساخته است .

سخننامه دولت در مورد تشویق صادرات و کنترل واردات و کمک به پیشرفت صنایع داخلی بدون تردید موجبات پیشرفت های اقتصادی بیشتری را فراهم خواهد ساخت امیدواریم دولت توجه کامل داشته باشد که صاحبان صنایع داخلی نیز تولیدات خود را بیهای عادلانه در اختیار مصرف کنندگان بگذارند تا

اکثریت قطعی ملت ایران یعنی کشاورزان و کارگرانی که به همت شاهنشاه زنجیر اسارت آنها بتازگی گسسته شده زیر بار گرانی قیمت ها خورد نشوند .

جلو گیری از بالا رفتن سطح قیمت احتیاجات عمومی مردم با وجود پیشرفت هایی که در کشور ما جریان دارد قابل تقدیر است امیدواریم در کنترل ارزاق عمومی و مخصوصاً قطع یابادی واسطه ها نیز توجه بخصوص بنمایند زیرا وجود این واسطه ها موجب شده که مصرف کنندگان از گرانی بنالند و تولید کنندگان هم که بیشتر طبقه شریف کشاورز هستند از کمی درآمد کله مند باشند .

در قسمت فرهنگ بنظر اینجناب توجهی که دولت در تمم آموزش ابتدائی مبذول میدارد بسیار بسیار شایسته است زیرا برای يك ملت پراقتخار و باستانی زبینه نیست که تعداد بیسوادان آن تا این حد زیاد باشد بدیهی است همانطور که در برنامه دولت منظور است توجه بتعلیمات متوسطه و عالییه بطوریکه کشور را از لحاظ متخصص بی نیاز کرده و مشتاقان علم و دانش را مجبور بمسافرت خارج از کشور نسازد قابل توجه است .

در اینجا از جناب آقای نخست وزیر و آقای وزیر محترم فرهنگ تقاضا دارم برای تکمیل دانشگاه های شهرستان ها مخصوصاً دانشگاه اصفهان که طبق اظهار اولیای آنجا احتیاجات زیادی دارند توجهی بفرمایند زیرا هر قدر دانشگاه های مراکز استانها مجهز باشد از تمرکز افراد پایتخت جلو گیری خواهد کرد .

فعالیت های وزارت بهداشتی طبق گزارش دولت شایسته تقدیر است و اگر منصفانه میزان اعتبارات و وزارت بهداشتی و کادرفنی و تعداد پزشکان کشور و نتیجه حاصله از آنرا بسنجیم فعالیت و علاقمندی وزارت بهداشتی را در راه تأمین بهداشت و درمان عمومی نمیتوان انکار نمود . امیدواریم در بودجه سال آینده با امکانات بیشتری که فراهم خواهد شد اعتبارات زیادتر در اختیار وزارت بهداشتی قرار گیرد توجه دولت به فعالیت های بهداشتی بمسوازا خدمات درمانی که سیاست بهداشتی جدید دولت است و ادغام دستگاه درمانی وزارت بهداشتی در اداره کل بهداشت که اخیراً عملی گردیده مقدمه آن است برنامه بسیار مفیدی است . امیدوارم دولت طرحهای وسیعتر و عمیقتری برای بهداشت مردم تهیه نماید تا از طریق بهداشت ملی و با تعمیم بیمه های اجتماعی تسهیلات زیادی برای مردم مملکت فراهم سازد .

(زهتاب فرد - شما موافقید یا مخالف؟) بنده حقیقتش را می گویم دو تذکر دوستان و همکاران بنده که ظاهراً اسم نوشته اند بر نامه دولت صحبت کنند و نخواهند وقت آقایان را بگیرند به بنده نوشته اند که بنده عرض کنم دوست عزیزم جناب آقای دکتر الموتی یادداشتی مرقوم فرموده اند که ضمن کارهای عمرانی نام سد طالقان نبوده است و طالقان و قزوین از خشک ترین نقاط است توجهی به سد طالقان مبذول نفرمایند. مثالی را که همکار دیگر بنده جناب آقای صدیقی تذکر فرموده اند و مورد علاقه خود بنده هم بود که میخواستم از پشت این تریبون مقدس عرض کنم مطلبی است که جناب آقای صادق احمدی راجع بفرهنگیان صحبت کردند. بنده خواهش میکنم آقایان علاقه مند به فرهنگ از این مطلب ناراحت نشوند زیرا آقای صادق احمدی مرد بسیار بسیار خوش نیتی است.

(بانو دکتر پارسا - ایشان فرمودند یادداشتی را خواندند) بهرحال هر کس گفته همه نمایندگان مجلس و ملت ایران معتقدند که فرهنگیان از شریف ترین طبقات مردم میباشند.

(بانو دکتر پارسا - اقتضای مجلس این است که یک معلم رئیس مجلس است) (صحیح است) ما همه معتقد هستیم این حرفه معلمی از شریف ترین و مفیدترین حرفه های این مملکت است. بنابراین بنده بهم خود در مقابل معلم خوب سر تعظیم فرود میآورم. البته معلم خوب هم عرض کردم. برنامه کشاورزی دولت چون خوشبختانه منگی به - برنامه مترقی اصلاحات ارضی است بخوبی پیشرفت دارد و توجه دولت به حفظ و حراست مراتع و جنگلها و معانی کردن مراتع برای تشویق حشم داران و برنامه بستن پندهای کوچک و وام های طولی مدت برای جفر جاهای عمیق و نیز اقدامات وزارت کشاورزی در اصلاح بندر همه موجبات امیدواری زیادی است.

در اینجا لازم میدانم توجه دولت و مخصوصاً تیمسار وزیر محترم کشاورزی را که از شخصیت های لایق کشور و فرزند برومند استان اصفهان هستند باین نکته جلب کنم که در چند سال اخیر در استان اصفهان مخصوصاً شهرستان نائین خشکسالی و کمی باران کشاورزان را بی نهایت در مضیقه گذارده است در اغلب دهات شهرستان نائین قنوات بکسی خشکیده که حتی آب آشامیدنی ندارند.

نخست وزیر - این در برنامه هست.

مصطفوی - بنده بلام يك نماینده تشکر میکنم در اغلب دهات شهرستانها قنوات بکلی خشک شده که حتی آب آشامیدنی ندارند بنده به حضور جناب آقای نخست وزیر با شهامت اخلاقی و صداقت عرض میکنم که حقیقه در هر ده تا ده شاید يك ده آب خوردن نداشته باشد و قنوات تمام خشک شده چون اصولاً پنج شش سال است که خشک سالی است. در بیابانک و خور مردم از خشکسالی و بی آبی در نهایت عسرت بسر میبرند تمنی دارم از تعداد جاهای عمیقی که قرار است بودجه دولت حفر و مجاناً در اختیار مردم گذارده شود یکی دو حلقه برای نائین و دهات اختصاص و برای مناطقی که خرده مالکین آن میتوانند وام بگیرند بمنظور حفر چاه عمیق تسهیلات بیشتری در اعطای وام آنها بعمل آورند. و مخصوصاً تمنی دارم برای لارویی و حفر پیشکار قنوات نائین اعتبار مخصوصی از طرف بانک کشاورزی اختصاص یابد که بکشاورزان محل بمدت طولانی و سود کم وام قناتی داده شود.

این نکته را نیز برای توجه دولت عرض میکنم که متأسفانه مقررات لازم الاجراء و ساده ای وجود ندارد که خرده مالکین کشور را که حاضر بهمکاری با یکدیگر در تعمیر و احیای قنوات نمیشوند مجبور بعمران قنوات خودشان نمایند.

بنده سابقاً که مأموریت خارج از تهران داشتم هر وقت لارویی قناتی پیش می آمد مواجه با این بودیم که در این باره مطلقاً قوانینی وجود ندارد و همیشه روی کدخدای منشی - خواهش و تمنی بود والا مقررات لازم الاجرائی برای این کار وجود نداشت مخصوصاً این مطلب را برای توجه جناب آقای وزیر کشور عرض می کنم (یکی از نمایندگان موادی هست راجع باین موضوع) اگر هست البته دولت اجرا می کند در این قسمت اگر دولت قانونی به مجلس بیاورد که شرکتهای تعاونی یا انجمنهای بخش و ده بتوانند در صورت خودداری کشاورزان مستقیماً قنوات را تعمیر و هزینه آنها از محصول ده بردارند تصور می رود بسیاری از مشکلات کلز دهات از میان برود. باز هم از فرصتی که در اینجا بدست آمد استفاده کرده جداً از دولت تمنی دارم برای کومک بکشاورزان و دهقانان نائین و خور و بیابانک هرچه زودتر چاره ای بیندیشند زیرا اگر عاجلاً برای آنها فکری نشود ناچارند برای امرارمعاش و تهیه کار به شهرهای مختلف رو آورده و دهات را برای همیشه خالی کنند. سیاست خارجی دولت که بارشادور هبری شاهنشاه معظم ما عملی میشود شایان بسی تقدیر است زیرا در حال حاضر خوشبختانه روابط کشور ما با تمام کشورهای بزرگ جهان و

همسایگان ایران بسیار روشن و بزرگ بایه منشور سازمان ملل متحد و احترام متقابل استوار است.

بنظر اینجناب از شهر بورما ۱۳۲۰ باینطرف هرگز سیاست خارجی ما تا این حد روشن و استوار نبوده است. در اینجا باید عرض کنم که ورود شخصیت های بزرگ و رؤسای عالی مقام کشورهای خارجی بایران برای تحکیم سیاست خارجی ایران و شناسائی بیشتر وطن ما بدنیای مترقی بسیار ارزنده است زیرا از طرفی مشاهدات عینی شخصیت ها از ترقیاتی که مخصوصاً از دهسال پیش باینطرف و بالاخص با تحول اجتماعی اخیر ایران شروع شده ارزش و احترام کشور ما را در دنیا صد چندان بالا میبرد و از طرفی دیگر آشنائی این بزرگان بصفای طینت ملت ایران و معنویات این کشور احساسات محبت آمیز ملت های بزرگ را بیش از پیش برای ایران و ایرانی جلب خواهد کرد.

نظر دولت برای تشکیل انجمن های ده و بخش و ایالتی و ولایتی یکی از اقدامات بسیار سودمند است زیرا در کشور ما که بیش از همه جمعیت آن در دهات سکونت دارند مادام که برنامه خودکاری و خود یاری نوا گذاری امور مردم بمردم که لازمه مشروطیت است از کوچکترین واحد یعنی ده شروع نشود و کشاورزان آزاد شده انقلاب شاه و ملت عادت بعداخله در امور زندگی خود پیدا نکنند مجال است مملکت آنگونه که باید و شاید آباد و معمور گردد خوشبختانه بیشتر و بیشتر از هر کس شخص شاهنشاه باین نکته توجه فرموده اند و دولت نیز اجرای آن را در برنامه خود قرار داده است.

و عده دولت برای تقدیم لایحه جدید استخدام در آبنده خیلی نزدیک کمال خوشوقتی است و بنده بنام یک فرد ایرانی که متجاوز از بیست و پنج سال عمر خود را در خدمت دولت گذرانده عرض میکنم که اگر این لایحه بزودی مورد تصویب واقع نشود رفورم دستگاههای اداری بطوریکه هم آهنگ با انقلاب عظیم اجتماعی ما باشد عملی نمیکردد و از وجود کارمندان دولت که اکثر آ صدیق و خدمتگزارند با وجود اعتبارات سنگین پرسنلی که از بودجه مملکت پرداخت میشود حداکثر استفاده بعمل نخواهد آمد زیرا قانون استخدام قدیم مطلقاً با احتیاجات امروزه منطبق نیست و بهمین منظور در سنوات اخیر آنقدر لوايح و قوانین اختصاصی برای تأمین نیازمندی های کارمندان تصویب رسیده که مستخدمین دولت در بیخ و خم آن سرگردانند. بسیاری از این تصویب نامه ها و قوانین با یکدیگر منافات دارد.

تفاوت اصل حقوق ها و تبعیضی که در این امور میشود موجب یأس کارمندان زحمت کش دولت را فراهم ساخته است و بهمین دلیل است که طبق نوشته جراید در شرفیابی اخیر آقای نخست وزیر برای معرفی دولت جدید مخصوصاً شاهنشاه تسریع در تصویب این قانون را توصیه فرموده اند. امیدوارم هرچه زودتر قانون استخدام با اصول مترقی و مناسب با تحولات اجتماعی ما و بر این مبنا که تشویق و ترقی هر کارمند صرفاً بستگی بشایستگی و لیاقت و معلومات شخصی آن کارمند باشد و از تبعیض قویاً جلوگیری نماید و آبنده کارمندان و بازنشستگی و بیمه و سرنوشت آنها را روشن نماید مورد تصویب قرار گیرد.

یقین دارم آقای نخست وزیر توجه دارند که بموازات تصویب قانون جدید استخدام باید تشکیلات وزارت خانه ها که اساس برنامه های نویی خواهد بود حد اقل برای چند سال تثبیت گردد.

آنچه از غرایض نتیجه میگیرم این است که دولت آقای علم که منتخب شاهنشاه معظم ما هستند در گذشته با برنامه صحیح و شایستگی قابل تحسینی اقدامات اصلاحی زیادی را در تمام شئون آغاز نموده و اینک برنامه ایشان تعقیب همان اصلاحات است و من با قیافه مضم و امیدوار وزیران شایسته و جوان دولت ایشان و انتخابی که در گذشته برای اجرای برنامه های خود داده اند توفیق ایشان را قطعی میدانم و بهمین دلیل یقین دارم نمایندگان محترم نیز ایشان را تأیید خواهند کرد تا بتوانند در راه خواسته های رهبر عالی قدر مملکت و ملت نجیب ایران گام های جدیدی بردارند.

عرض دیگری ندارم چند نفری از آقایان تذکری دادند که بنده عرض میکنم. آقای مهندس مالک یادداشتی داده اند که پمپ آب ابراهیم آباد و نارمک در چند دو هفته است که از طرف دادستان توقیف شده است و از کار آن جلوگیری می شود و شهرداری هم هیچ اقدامی نکرده است و مردم از بی آبی در مضیقه هستند جناب آقای نخست وزیر جناب آقای وزیر کشور جناب آقای وزیر دادگستری توجهی نفرمایند. آقای ضابطی از جناب آقای وزیر فرهنگ تقاضا دارند که در مورد تأسیس کلاس اول دبیرستان یا آموزشگاه حرفه ای در یکی از بخش های بزرگ نظیر که متجاوز از ۶۵۰ نفر دانش آموز دارد دستور لازم بدهند. اینجناب آقای غلامرضا ایلخان یادداشت داده اند و نوشته اند روشن است که کار های عمرانی فارس که مخصوصاً در زمان آقای علم انجام شده است قابل ملاحظه است

بنده تمام خدمات جناب آقای علم را عرض کردم چون که صد آمد نودم پیش ماست. برای جناب آقای نخست وزیر که مرد بی غرضی هستند فارس و خراسان با جای دیگر فرقی ندارد البته به نائین هم توجه مخصوصی خواهند فرمود. بنده متشکرم آقای روحانی همکار محترم بنده هم که نماینده فردوس هستند تذکر فرموده اند مطلبی که مربوط بخود بنده هم هست در مورد راه بزد و نائین و راه خراسان که فوق العاده خراب است تقاضا کرده اند که جناب آقای نخست وزیر توجه مخصوصی بفرمایند جناب آقای آموزگار هم از جناب آقای نخست وزیر برای کومک‌هایی که بمردم بنادر شده و تسهیلاتی که برای بنادر و جزایر فراهم شده تشکر کرده اند.

رئیس - آقای منصور بعنوان موافق صحبت می کنند.

مجید محسنی - من يك تذکری دارم.

منصور - بنده افتخار دارم بعنوان رئیس نهضت اتنلافی ششم بهمین که از فرا کسیون مترقی گروه کارگران و کشاورزان و دهقانان تشکیل شده و اکثریت مجلس را تشکیل می دهند بعنوان موافق با دولت جناب آقای علم صحبت کنم این عرض موافقی که کردم باستوننی که در آن اسم نوشته ام حقیقت دارد و حقیقه موافقم. بنده فکری که در این مجلس و از پیش این تربیون مطالبی که گفته می شود باید طبق اصول و موازین صحیح علمی و رعایت جنبه های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی مسائل آن طور که لازم است توضیح داده شود و علت موافقت یا مخالفت باین برنامه ای با استدلال بیان شود. بنده از این که بعنوان موافق صحبت میکنم چون از طرف يك فرا کسیون است و از طرف يك نهضتی است علمی دارد که بطور خلاصه عرض میکنم جنبه شخصی و احساسات فردی در آن ملحوظ نیست هر چند سالیان درازی است که با جناب آقای نخست وزیر و با سایر همکاران ایشان همکار بوده ام و افتخار خدمت داشته ام یا دوستی نزدیک ولی این دلیل موافقت شخصی نمی تواند محسوب شود بلکه اگر دلایلی می بینم که واقعا بعنوان مخالف از طرف نهضت در اینجا صحبت شود بطور قطع و یقین با استدلال و منطق نظر مخالف خود را اعلام می کنیم. این دولت بعد از يك سال و چند ماه و پس از افتتاح مجلس مجدداً مصدر خدمت بزرگ مملکتی شد گزارشی که جناب آقای نخست وزیر در مجلس قرائت فرمودند از اقداماتی که دولت از ابتدای خدمت خود در بیکسال و نیم پیش آغاز کرده بود دارای نکات برجسته و مهمی بود که واقعا جا دارد در اینجا بعنوان نماینده مجلس از شخص ایشان و همکاران ایشان

نمود بطور قطع و یقین سر نوشت این ملت و سر نوشت این مملکت در همان موقع و در همان ابتدای اشغال ایران تغییر پیدا می کرد (صحیح است) ولی خوشبختانه با نهایت صبر و تحمل و بردباری مشکلات زیادی برطرف شد. مشکل آذربایجان که بنده خودم با نیمی آذربایجانی میدانم مشکل کوچکی نبود و آزادی آذربایجان در بعد از جنگ در بین ممالکی که مشابه آن گرفتار شده بودند کار کوچکی نبود (صحیح است) بیست و هشت امرداد کار کوچکی نبود خوشبختانه با فضل خداوند و با اراده ملت و با توانائی شخص شاه ما توانستیم بر مشکلات زیادی فائق شویم با اینکه در ۲۸ امرداد که خدای نکرده ممکن بود سر تاریخ ایران بکلی منحرف شود مملکت ما نجات پیدا کرد و آن نفوز اجانب و نفوز خارجی که پس از جنگ بطور یقین باعث عدم پیشرفت کارهای مملکت شده بود و مانع می شد که برنامه های مملکتی سرعت و باصحت عمل شود و از تمام منابع طبیعی ما بطور صحیح استفاده نمی شد. خوشبختانه تا تاریخ ۲۸ امرداد که این تزلزل برقرار بود از آن تاریخ امنیت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مملکت ما روبه تکمیل و روبه ثبات و بهبودی گذاشت و امروز ما در اینجا دور هم جمع شده ایم و خوشبختانه يك آینده بسیار درخشانی را در جلو چشم خودمان می بینیم (صحیح است) بنده این نکته را عرض کردم تا بدانیم به چه علت و به چه دلیل از تاریخ ۲۸ امرداد بعد ما توانستیم از منابع طبیعی و منابع مالی و منابع دیگر سرزمین خودمان استفاده بیشتری کنیم و چرخهای اجتماعی و سیاسی و جاری مملکت را بچرخاند و این اقدامات را بکارهای عظیم در این مملکت شروع شد راهها ساخته شد، مدارس ساخته شد، دانشگاهها ساخته شد، سدها ساخته شد تمام مسیر رودخانهها از جریان طبیعی خودش منحرف شد و در صحاری بی آب و علف تعداد زیادی از اراضی مازا زیر کشت برد. نیروی برق اضافه شد کارخانجات و صنایع خصوصی بوجود آمد. نفت مادر ۱۳۲۸ يك میلیون و هفتصد هزار تن در سال بهره بردار می شد و امسال به هشتاد میلیون تن رسیده و امید داریم سال آینده متجاوز از يكصد میلیون تن بهره برداری شود البته این کارها کار کوچکی نبوده، اگر من در رقم صد میلیون تن اشتباه کرده باشم از شرکت ملی نفت گرفته شده ولی منظور تذکر بنده این است که باتمام این پیش رفت‌هایی را که از ۲۸ مرداد بعد شده ما نبایدست هیچگونه واقعا نگرانی و ناراحتی و نارضایتی در پیشرفت کارها داشته باشیم اقتصاد ما از سال ۳۸ تا ۳۹ يك اقتصاد در حال رشد بسیار سریع بود و چرخ فعاله مملکت با سرعت در گردش

بود در آن تاریخ مثل کلیه کشورهای در حال توسعه وقتی يك اقتصاد بارونقی چرخهای مملکتی را بر سرعت بحرکت در بیاورد بطور طبیعی يك دوره رکودی هم بوجود می آید ولی با تدبیر و با مصلحت اندیشی و با برنامه صحیح جلو گیری از مضار يك دوره رشد سریع اقتصادی را معمولاً در زمانهای کمند جلو گیری از تورم پول، جلو گیری از افزایش قیمت‌ها و سایر مسائلی که در اجرای برنامه های شدید سریع اقتصادی معمولاً در ممالک پیش آمد میکند با تدبیر جلو گیری این عوامل می شود در ایران هم در همان دوره سه ساله تا ۳۹ تدبیر سیاست تثبیت اقتصادی برای اینکه واقعا تعادلی به تناسب وضع اقتصادی ایران کومک کند اتخاذ شد. متأسفانه این سیاست که فقط جنبه اقتصادی داشت باین سیاستهای عوام فریبانه ای توأم شد و بجای اینکه نتیجه مثبت از این سیاست تثبیت اقتصادی بگیریم در اثر عدم توجه بیکمات و الفاظ و حرفهائی که در آن زمان زده شد مملکت ما دچار يك تشنج اقتصادی گردید و این تشنج اقتصادی متأسفانه دامنه اش تا امروز ادامه دارد. همانطور که جناب آقای نخست وزیر فرمودند ایشان وارث وضعی بودند که نمیتوانستند آن وضع را از امروز تا فردا اصلاح کنند زمان لازم داشت تدبیر لازم بود مقدرات میخواست که ما بتوانیم باین مشکلات فائق شویم بنده باز بر میگردد بمطلب اول که عرض کردم از ششم بهمن با تمام این احوال و تمام پیش رفت‌هایی که مملکت با سرعت و واقعا انجام داد میبایست همه ما راضی باشیم و خوشنود ولی این رضایت در بین ملت ایران و اکثریت قاطبه ایران نبود چرا؟ برای اینکه اساس اقتصادی ما روی يك جامعه و روی يك اجتماع سالم بنا نشده بود. فعالیت های اقتصادی، صرف هزینه های سنگین از بودجه های مملکتی و سرمایه گذارهای خصوصی بیشتر اغنیا را غنی تر و فقرا را فقیرتر میکرد متأسفانه بول‌هایی که در این مملکت صرف می شد با وجودیکه شاید اجرای برنامه واقعا صحیح و موجب توسعه امور اقتصادی و عمرانی بود ولی وقتی با يك سیاستی اجتماعی و سالم توأم نباشد بطور قطع و یقین آن اثر مطلوبی را که میخواهیم روی توزیع عادلانه ثروت و بهره مند شدن اکثریت طبقات این مملکت بخصوص طبقه زحمتکش کارگر و کشاورز طلب آن هستند این منظور حاصل نمی شود اولین شخصی که این حقایق را زودتر از سایرین درک کرد و واقعا با يك اقدام شجاعانه و متهورانه این تحول عظیم ششم بهمن بی ریزی شد و به پیشنهاد شاهنشاه لوايح شش گانه تصویب ملت گذاشته شد و رأی ملت قاطعیت آنرا ايجاب کرد باین دلیل

بود که ما با تمام این احوال مایل هستیم که از این ببعده کلیه سرمایه گذارهای دولتی و خصوصی بر روی یک اجتماع سالمتری بنا شود با توجه باینکه توزیع عادلانه ثروت و حفظ حقوق طبقه زحمتکش کارگر، کشاورز بهتر و بیشتر از پیش پایبند گذاری شود تردیدی ندارد که برای چنین امر بزرگ و خطیر باید این رسم ها و سنتهای قدیمی یکی از هم پاره شود و گسیخته شود چاره ای نبود جز اینکه منافع یک اقلیت کوچکی فدای منافع اکثریت شود، چاره ای نبود، اگر عده ای ناراضی می شوند ولی ما برای رضایت اکثریت، این ناراضیاتی عده قلیلی را تحمل می کنیم، مسلماً این عده قلیل از هر گونه تحریک و از هر گونه انتشار و از هر گونه اعمال غرض هم خودداری نمی کردند، ولی خوشبختانه با تمام قدرت جلوی این فساد گرفته شد و با وضعی که در ایران موجود بود یعنی حکومت مشروطه ما کامل نبود این نقص هم تکمیل شد و این مجلس بوجود آمد که نماینده فائده ملت ایران است (صحیح است) نقضی را که در مشروطیت ایران بود، بعلم همین رفوز اقتصادی و اجتماعی و سیاسی واقعاً بر طرف شد، اگر این انقلاب ششم بهمین نبود بدون تردید خانها درین جا راه نداشتند (صحیح است) کارگران در این جا راه نداشتند (صحیح است) دهقانان در این جا راه نداشتند و اساس اجتماع ما این اجتماع سالم نبود و اگر امروز هم به برنامه دولت رأی موافق میدادیم باز هم همان رویه ناپسند گذشته از لحاظ تأمین منافع دستجات خصوصی بنا شخصی واقعاً بر منافع اکثریت غلبه پیدا میکرد، خوشبختانه این نواقص مستلزم زمان بود با سیر زمان و با اقدام متهورانه شخص اول مملکت و با ثبات قدم دولت بمرحله اجرا درآمد پس بهترین دلیل است که این دولت که قسمتی از اجرای این برنامه را برعهده دارد و مورد تأیید اکثریت و شاید واقعاً اتفاق آراء مجلس شورای ملی قرار بگیرد (صحیح است) بجز از طرفی بطور قطع و یقین دولتی است خوش بمن و امیدوار هستیم که از این به بعد اقداماتش موجب رفاه بیشتر مملکت و اجرای برنامه هائی باشد که به مجلس شورای ملی تقدیم خواهد داشت (انشاء الله) بنده این را بصورت مقدمه عرض کردم معذرت میخواهم اگر فکر خواهید کرد که زیاد صحبت میکنم ولی باید بگویم که علت و جهت موافقت نهضت ائتلافی ششم بهمین چیست و چرا ما واقعاً این موافقت را به این سرعت و به این سهولت بدون در نظر گرفتن و موشکافی برنامه دولت که بنظر بنده اگر مطالبی این جا بنده عرض

میکنم شاید بگفندی جنبه هدایت داشته باشد هر چند که در حضور استادان این هدایت شاید لازم نباشد ولی وظیفه نمایندگی ایجاب میکند که عمل بکنم و بگویم بجهت این موافقت از طرف نهضت ائتلافی اعلام شد. در این جا بنده بر میگردد به برنامه دولت اولین قسمتی که در برنامه دولت منعکس است رفوز آداری است بنده در این جا صراحتاً اعلام میکنم که مملکت بدون مدیریت صحیح، بدون اداره صحیح و بدون داشتن دستگاههایی که با هم آهنکی در کلیه شئون مملکتی اهم از سیاسی، اقتصادی، اجتماعی نتوانند با هم کار بکنند بهترین برنامه ها، بالا ترین تشکیلات، بزرگترین انقلابها و تحولات به نتیجه مطلوب نمیرسد (صحیح است) این مهمترین لغذامی است که از طرف دولتی که خواهد خادم ملت باشد باید اعمال بشود شما در این مملکت میدانید که قانون کم ندارید ولی مجری خوب قانون شاید کم باشد و بنده عقیده دارم که در دستگاههای دولتی باید یک رفوز اساسی بشود، در این جا اشاره شده است به قانون استخدام، بنده قانون استخدام را لازمه تقویت دستگاههای آداری میدانم ولی کافی برای رفوز آداری میدانم (صحیح است) برای این که اینهم یک قانونی است شبیه قوانین دیگر، بنده اطمینان میدهم بدولت که این قانون استخدام ولو هر چه سنگین باشد در اسرع وقت از این مجلس خواهد گذشت برای اینکه در این پانزده روز افتتاح مجلس ثابت کردیم که شب و روز آماده خدمت هستیم و این مجلس تعطیل بردار نیست باین جهت بزرگترین لوایح دولت را در اسرع وقت با دقت و امان نظر واقعاً با اصلاح در صورت لزوم از این مجلس خواهیم گذراند ولی این را بجناب آقای نخست وزیر و آقایان محترم اعضای دولت عرض میکنم که تنها گذراندن قانون استخدام برای تشکیلات آداری مملکت کافی نیست اینها روابط و وظایف کارمندان دولت و ارتباط آنها و شاید تأمین عدالتی را در آنجا عمده خواهد کرد و با اعمال در زمان طولانی موجب تقویت دستگاههای آداری می شود ولی دستگاههای آداری ما از لحاظ تشکیلات ناقص است، ما تشکیلات زیادی داریم که زائد است باید حذف شود تشکیلاتی داریم که همدیگر را خنثی میکنند اینها باید اصلاح شود تشکیلاتی داریم که برای شخص بوجود آمده اینها باید از بین برود (صحیح است) در این مملکت دیگر شخص بازی، خصوصیت بازی نباید وجود داشته باشد عقیده ندارم به اینکه بشود دستگاهی را جز آن نکنیم منحل بکنیم برای اینکه رئیس فلاکی است

(احسن) بالا آن در مملکت تعدادی تشکیلات هست در همین وزارت دارائی که بنظر بنده باید منحل شود (احسن) و در دستگاههای دیگرما تشکیلاتی داریم برای امر مسکن می بینیم چند قسمت مختلف امر مسکن این مملکت را تحت نظر دارند این به نتیجه نمیرسد پول مملکت، اداره مملکت، افراد مملکت، نیروی فعاله مملکت، قوه روشنفکر مملکت، بازاری زحمتکش مملکت اینها بیهوده هدر میروند و بنده این مطالبی را که عرض میکنم چون میدانم دولت بواقف است بعنوان وظیفه نمایندگی در این جا عرض میکنم و عقیده دارم که این قانون استخدام باید تسوأم شود با رشادت آداری دولت یعنی دولت بدون ملاحظه آنچه که لازم است باید نگاهدارد و دستگاههایی را که زائد است منحل بفرماید و مجلس شورای ملی پشتیبان این دولت خواهد بود (صحیح است) اگر برای مدتی کوتاهی عده ای ناراضی هستند هیچ نباید هراسید عده قلیل را باید فدای منافع عمومی کرد و بنده این جا اعلام میکنم که مجلس شورای ملی با اتفاق پشتیبان دولتی است که روی این اصول با رشادت و با قوت عمل میکند (صحیح است) این از لحاظ جنبه آداری است، بنده مثال نمیزنم شرکتهای مؤسسات هیئت مدیره ها، حقوقها و غیره بنده بهیچوجه من الوجوه نظر تنگ نیستم و عقیده دارم یک شخص که لیاقت دارد، دانائی دارد، توانائی دارد بهترین حمایت را باید از او کرد و از او کار خواست، مسائل علمی را با مسائل عادی نباید توأم کرده همه این مسائل با همدیگر فرق دارد و باید احتیاجات مملکت را در مرحله اول در نظر بگیریم و بر طبق آن باید عمل کنیم ولی تشریم، اگر کارمند زائد داریم باز خرید نکنیم، اگر اداره زائدی داریم منحل بکنیم، اگر تشکیلات متضادی داریم ادغام بکنیم اینها مسائلی است که در اجرای برنامه های مترقی شاهنشاه لازمه انجام است لازمه اقدام است، این امور است که باید انجام شود تا بتوانیم باین نتیجه برسیم و الا یک سنتی دگرگون گشته و بنظم نوینی هم جایگزین آن نشده و ممکن است خدای نکرده ایجاد یک بحرانهای جدید سیاسی و اقتصادی شود (صحیح است) مطلب دیگری که در برنامه دولت ذکر شده موضوع بودجه و امور مالی است در اینجا مسائل اقتصادی مطرح است بنده شاید حق داشته باشم که در این امور یک قدری بیشتر هم صحبت بکنم از لحاظ تجربیاتی که دارم (صحیح است) بودجه نویسی در مملکت بسیار کار مشکلی است و یک مملکت اگر ما بخواهیم اقتصاد سالم آنرا بررسی و مقاضات کنیم آئینه اش بودجه است که برای سال بعد

بمجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد. این بودجه اگر بودجه ای باشد که توجه بوظایف و توجه باجریای برنامه هائی که لازمه اجرای یک برنامه جامع اقتصادی باشد در آن نشده باشد بطور قطع و یقین منظور حاصل نخواهد شد. قبل ازین نمایندگان محترمی بودند که ایراد میکردند چرا وزارت دادگستری فلان کار را نمیکند یا وزارت فرهنگ فلان کار را نکرده مقدرات مملکت محدود است این مقدرات باید روی یک برنامه جامع اقتصادی تقسیم بشود (صحیح است) خیلی احتیاجات در خیلی نقاط هست ولی از دولت اعجاز نمیشود خواست، دولت باید بر طبق مقدراتش عمل بکند، منتهی این مقدرات باید بهترین وجهی تقسیم بشود توزیع بشود و بهره برداری بشود، از یک تومان خرج آن منظوری را که ما مایل هستیم باید بدست بیاوریم و الا اگر آن یک تومان خرج بجای خودش نشود بطور قطع و یقین آن یک تومان از بین رفته، بعضی اوقات بنده می بینم در دستگاه وزارت دارائی مانع خرج کارهای بعضی از وزارتخانه ها می شوند اگر توجه بهم آهنکی دستگاههای مملکت و یک برنامه باشد وزارت دارائی باید دنبال فلان وزارت خانه برود که آقا چرا شما فلان خرج را نمیکند. برای اینکه ما بآن منظور باید برسیم (صحیح است) در اینجا باید فکر اداره مملکت عوض بشود یعنی ما باید هدف را بگذاریم جلو خودمان بگوئیم برای رسیدن باین هدف چه باید بکنیم مقدرانمان چیست این مقدرات باین ترتیب تقسیم شده و برای اجرای این برنامه برای رسیدن باین هدف باید تمام دستگاههای مملکت هم آهنکی و همفکری داشته باشند و اگر خدای نکرده از جناب آقای وزیر کار خواسته بشود که چرا بیکاری زائد است ایشان دلیل بیکاری این مملکت نیستند. برنامه های غلط اقتصادی، عدم توجه ب برنامه های صحیح عمرانی موجب شده است که در وزارت کار روز بروز هزارها نفر مزاحم شخص وزیر کار هستند (صحیح است) و این مسائل را جز با هم آهنکی، جز با اجرای یک برنامه جامع، سالم همه جانبه اقتصادی و اجتماعی نمی شود بمرحله اجرا گذاشت (صحیح است) توقعات را باید کنار گذاشت اگر یک نماینده ای در مجلس بخواهد صحبت کند مال استان آذربایجان و خراسان و خوزستان و کرمان از طرف همه ملت ایران باید صحبت بکند و مقدرات مملکت باید روی یک برنامه جامع اقتصادی، روی اصول علمی، نه روی توقعات شخصی توجه بکند (صحیح است) و یک برنامه جامع اقتصادی در همه جای مملکت اجرا گردد و

اگر امروز سید ساوه ساخته نشده ممکن است بعللی باشد ولی سد دز باید ساخته شود این دلیل نمی شود که توجه ساوه نشده و بجزوستان شده ای کاش مقدرات ما اجازه می داد که سد ساوه را هم بسازیم ولی این مسائل را با اصول علمی باید انجام داد نه با احساسات شخصی و نه با توقفات ، بنده این را بطورمثال عرض کردم چون قبلاً صحبت شده ولی این را بنده می خواهم عرض کنم که دولت اعجاز نمی تواند بکند باید روی برنامه کار کرد ، این برنامه در بعضی جاها زود به نتیجه می رسد در بعضی جاها زمان لازم دارد که موقعش برسد ما باید صبر کنیم و چون نماینده ملت هستیم ملت را هم باید بصبر و شکیبائی دعوت کنیم تا به نتیجه نهائی برسیم در مورد بودجه همانطوریکه عرض کردم باید خیلی دقت کرد ، تنظیم بودجه باید طوری باشد که حد اکثر هزینه های زائد ، توقعات بیجا انتظارات بی ربط زده بشود و بجایش واقعا آنچه لازم است برای پیشرفت کار و وزارتخانه ها و دستگاه های دولتی بمصرف برسد ، آنچه که ممکن است از مقدرات مالی مملکت باید صرف امور عمرانی مملکت بشود ، آنچه که مقدور است باید از هزینه های اجاری مملکت کاسته شود ، اینها را که بنده عرض میکنم ، خردم مسئول امور مملکتی بوده ام تشکیلات کاربهرام می دادم و می دادم کار آسانی نیست ولی باید کم کم شروع کرد و يك مقداری با استقامت عمل کرد والا هر روز در پیچ و خم همین مشکلات غوطه ور خواهیم شد و آنچه را که طالب و مقصود ما است به نتیجه نخواهد رسید ، امور مالی مملکت ، بودجه مملکت این يك کلمه بسیار بزرگ و وسیعی است ، خزانه مملکت است که جواب گوی اجرای برنامه های عمرانی برنامه های تولیدی ، تشویق سرمایه گذاری ، تأمین هزینه های پرسنلی و اجاری برنامه های وزارتخانه ها است ، این قدرت مالی را بایک سیاست اقتصادی سالمی اعمال کرد و در تنظیم بودجه آن نکاتی را که بنده عرض کردم باید کاملاً ملحوظ داشت و عمل کرد در اینجا اشاره ای به برنامه سوم بنده عرض میکنم مهمترین عاملی که مملکت ما را بموفقیت میرساند فهمیدن برنامه ریزی لزوم داشتن يك برنامه جامع اقتصادی و اجتماعی و توجه کلیه مسئولین امور اعم از وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و ارشاد مؤسسات خصوصی در پیروی از يك مسائل عملی جامع این برنامه کلی مملکتی است و غیر از این مملکت به نتیجه نمیرسد شما ملاحظه فرمائید ممکن است در يك رشته صنعت سرمایه گذاری زیادی بشود این سرمایه گذاری ممکن است همین صنعت را دچار اخلاص و دچار

ناراحتی بکند و بحران بوجود بیاید در صورتیکه اگر سرمایه گذاری صحیح تقسیم بشود ، صحیح مطالعه بشود ، صحیح ارشاد بشود چه از طرف دولت و چه از طرف دستگاه های خصوصی بطور قطع و یقین مجموع این سرمایه ها در موقع نتیجه دادن بهتر میتواند منافع عمومی و منافع ملی ما را تأمین بکند ، بنده در اینجا درس اقتصاد نمیدهم و وارد مسائل علمی نمیشوم ولی این نکته را باید عرض بکنم که مجلس ایران باید دولت را در اجرای يك برنامه جامع اقتصادی حمایت و هدایت بکند و تقویت بکند (صحیح است) و از هر گونه مشکلاتی که دولت دارد بمجلس رجوع میکند باید با نهایت سرعت این مشکلات را مرتفع بکند که دولت بتواند در انجام يك برنامه جامع اقتصادی موفق و پیروز شود مملکت بدون برنامه ، بدون داشتن يك کادر علمی و فنی که بتواند این برنامه ها را با این تحولات عظیم مملکتی از لحاظ اقتصادی و اجتماعی تطبیق بدهد مسلماً به نتیجه مطلوب نخواهیم رسید برنامه سوم وقتی که تنظیم شد خود بنده جزء کسانی بودم که نسبت بآن يك ایرادات زیادی گرفتم و در ابتدای دولت جناب آقای علم گزارش امر را تقدیم ایشان کردم با وجود اینکه برای تنظیم برنامه سوم زحمات زیادی کشیده شده و بنده خیال میکنم نتیجه اش هم انشاءاله بسیار مفید خواهد بود ولی در فاصله ای که این برنامه تصویب شد و حالا که در حال اجرای آن هستیم تحولات عمیقی در زندگی اجتماعی و اقتصادی ما بعمل آمده بنده همانطوریکه در هیات عالی برنامه هستم و الان هم مانعی ندارد و شرکت میکنم چون جنبه قانونی دارد آنجا هم همیشه تذکر میدادم جناب آقای نخست وزیر شاهد هستند که عقیده دارم باید در برنامه تجدید نظر کاملی بعمل بیاید که تمام آتین فوروم های عمیق اقتصادی و اجتماعی شاهنشاه با این برنامه ای که بنده گفتم تلفیق داده بشود و هم آهنگ بشود (صحیح است) ما در گذشته راجع به برنامه های کشاورزی ، عمران دهات ، اعتبارات بانك روستائی و سایر مسائل شاید در موقعی که مالکیت بزرگ موجود بود احتیاجی را که امروز باین منابع بزرگ داریم نداشتیم ، تردیدی نیست که اگر امروز يك تحولی در مملکت ما بوجود آمده باید توجه بکنیم که چه عکس العملی دارد و آن عکس العملها را باید حساب بکنیم و آنچه که لازم است در انجام این امر کوشش بکنیم و مطابق مقدرات مملکتی جوابگوی احتیاجات يك رشته عمیق و مهم اقتصادی و اجتماعی و بلکه سیاسی این مملکت به بهترین وجهی باشد برای اینکه در این فاصله خلائی بوجود نیاید (صحیح است) این يك

نکته ای بود که بنده بعنوان یادآوری تذکر دارم بلکه صدها مورد هم هست متأسفانه باید عرض کنم که بعللی که اینجا گفته شده و جناب آقای نخست وزیر هم در نطق خودشان گفتند يك تشنج و رکود اقتصادی در عرض سه سال گذشته بوجود آمد و بدون دلیل بنده در اینجا اعلام میکنم مملکت ما نه تنها ورثه نیست بلکه مملکتی است که از لحاظ اقتصادی در نهایت پیشرفت و ترقی است ، درآمدهای زیر زمینی و روی زمینی نیروی انسانی ، يك مملکت بسیار غنی و مرفعی و پیشرفته است (صحیح است) و هیچ ییمی از لحاظ بحران اقتصادی در این مملکت شاید نرود منتهی اگر ما می بینیم اینجا بعوض اینکه مردم را تشویق بکنیم سرمایه گذاری ، علاقه باین آب و خاک ، آنها را فاسد اعلام بکنیم غرض ورزی بکنیم و بگوئیم در این مملکت امنیت نیست که سرمایه گذاری بشود طبیعتاً سرمایه جای امن لازم دارد از مملکت فرار می کند (صحیح است) بنده عقیده دارم ما باید يك محیطی بوجود بیآوریم که يك بیوزن بتواند ده هزار تومانش را در يك شش کتی سرمایه گذاری بکند اگر ما این محیط را بوجود بیآوریم بطور قطع و یقین این بحران اقتصادی با حرق ، برنامه ، احساسات و اعتبار دادن حل نمی شود (صحیح است) بنده در اینجا اعلام می کنم که با بودن مجلس شورای ملی با توجه باینکه ملت ایران باید بداند که در اینجا منافع قاطبه ملت حفظ می شود و هر روز يك تصویب نامه یا يك حرف ضد نقیض گفته نخواهد شد و اعتماد و اطمینان عمومی برای سرمایه گذاری و خدمت باین آب و خاک چه در رشته کشاورزی ، چه صنعت ، چه در بازار و چه در همه رشته ها به بهترین نحوی تأمین میشود و الا ما نمیتوانیم از این بن بست اقتصادی خارج بشویم (احسن) ملاحظه فرمائید بنده در اینجا مهمترین عامل رفع رکود بازار را ایجاد اعتماد و اطمینان میدانم بنده در اینجا مهتترین راه رسیدن باین مقصود اجرای صحیح برنامه های اقتصادی می دانم که در لوی يك سیاست صحیحی که بمردم این اطمینان را بدهد که شما ترسید و بنائید در مملکت سرمایه گذاری بکنید این نه تنها سرمایه داران داخلی را بجزکت می اندازد بلکه سرمایه خارجی را هم جلب میکند ، ما قانون بگذاریم که سرمایه خارجی جلب شود ولی سرمایه داران داخلی فرار کنند کدام سرمایه گذار خارجی است که بیاید و سرمایه اش را در این مملکت بکار بیندازد (صحیح است) ملاحظه فرمائید این ایجاد اعتماد و اطمینان در مملکت بزرگترین عامل رفع بحران اقتصادی است (صحیح است) و بنده در اینجا بنام يك نماینده ملت و از طرف همه

نمایندگان ایران اعلام می کنم که این اعتماد با داشتن يك رهبری مانند شاهنشاه ، با داشتن يك وضع سیاسی سالم ، با داشتن يك موقعیت خاصی در این نقطه جهان و با داشتن نیروی انسانی و تحولات عمیقی که در این مملکت بوجود آمده تأمین است و ما این را حمایت می کنیم و دولت را یاری می کنیم (صحیح است) موضوع دیگری که در اینجا اشاره شده در برنامه دوات موضوع بهداشتی است ، این موضوع بسیار مهم است در اینجا يك صحبتی شد راجع بفرهنگ که ما بفرهنگ و فرهنگیان احترام میگذاریم و سر تعظیم فرود می آوریم (احسن) بنده عقیده دارم بدون فرهنگ و بدون تعلیم و تربیت يك مملکتی هر چه غنی باشد ولی این قدرت مالیش نمیتواند جوابگوی احتیاجاتش باشد و مسلماً این قوه مالی و قدرت مالی بهدر میرود بنده تنها بامر فرهنگ و یا موضوع سپاه دانش اشاره نمیکنم سپاه دانش یکی از برنامه های مرفعی شاهنشاه است که ما همه از آن پیروی میکنیم (صحیح است) ولی این تنها کافی نیست مسئله فرهنگ در مملکت بسیار غامض و بسیار مشکل شده ما باید نسبت به برنامه های تحصیلی نسبت باینکه هر فردی را که در جامعه ما با برعه وجود میگذارد باید اعتقاد داشته باشیم که این حق را دارد که از تعلیم و تربیت استفاده بکند این تعلیم و تربیت با باید بوسیله خانواده باشد یا بوسیله جامعه ، اگر کسی بولانداشت از این تعلیم و تربیت بی بهره نباشد و اگر پول داشت این تعلیم و تربیت را بهتر و کاملتر بکند اینها يك نکاتی است که نباید بآن توجه کرد و باید بآن فوق العاده اهمیت داد . موضوع فرهنگ بدون تربیت بنظر بنده يك موضوعی است ناقص (صحیح است) تعلیم و تربیت باید همیشه با هم ذکر بشود یعنی يك بچه ای باید خوب تربیت بشود که بتواند از آن فرهنگ ، و از آن مدرسه استفاده بکند و اگر این تعلیم در در دامان خانواده نداشته باشد یا اگر خدای نکرده خانواده ای نداشته باشد دولت ، جامعه برایش وسائل این تربیت را فراهم نکرده باشد بطور قطع و یقین شما بعد از هذمتها اطفالی می بینید در کوچه ها سرگردان و اینها يك مشکلات غامضی را برای اجتماع مملکت بوجود میاورند باین جهت ما باید توجه بکنیم که این تعلیم و تربیت در مملکت ما هر ديف هم تعمیم داده بشود . در موضوع مسئله فرهنگ و موضوع تعلیم و تربیت در اصول هفده گانه کانون مرفعی دوسه ، جمله است که بنده بصورت مترضه اینجا عرض میکنم چون خیلی جامع است خیلی جوابگوی حرفها خواهد بود اصل اول اصول هفده گانه کانون مرفعی میگوید: هر فرد

ایرانی از زمانی که با بعرضه وجود میگذارد حق دارد از پرورش جسمانی و رشد و تربیت برخوردار گردد. تأمین این حق در درجه اول وظیفه خانواده خواهد بود با توجه بر مبنای ارشادی انجام بگیرد و در صورت عدم کفایت و یا فقدان خانواده بعهد جمعه خواهد بود این آقایان يك مطلبی است که خیلی اهمیت دارد. بنده عقیده دارم این واقعا یکی از موارد مهمی باشد که دولت روی این خدمتی که واقعا برای مملکت شروع کرده فکر بکند که تنها بودجه مملکت را بالا بردن، تنها مدرسه درست کردن، تنها کتاب درست کردن، اینها البته از ابزار کار هستند ولی کامل نیست این تعلیم و تربیت باید جامع باشد و باید فرد را برای اجتماع تربیت کند. خانواده رکن طبیعی و اساس اجتماع شناخته می شود این خانواده ممکن است خانواده شخصی باشد، ممکن است دولت باشد، دولت خانواده افراد بی سرپرست است و در اینجا باید مایک تشکیلاتی داشته باشیم و باید برنامه داشته باشیم که بتوانیم این افرادی را که با بهیستی می گذارند حمایت و تربیت بکنیم راجع بفرهنگ هم عقیده دارم باینکه تعلیمات ابتدائی، برای هر فرد ایرانی اجباری و مجانی است، تعلیمات حرفه ای و تحصیلات متوسطه و عالی در حدود استعداد و قوای عقلانی و جسمانی افراد است که با توجه باصول جدید آموزش و پرورش و تکامل نیروی انسانی در تمام مراحل علمی و عملی باید تأمین بشود بنده عقیده دارم که ما کافی نیست دیپلمه بجامعه تقدیم کنیم، ما کافی نیست که راه دانشگاه را بر روی هر فردی که مایل است باز کنیم بلکه باید روی اصول ارشادی باشد، باید دیدیم که این مملکت چه احتیاج دارد که کادرفنی خودمان را تکمیل بکنیم تعلیمات ابتدائی را اجباری بکنیم مردم را حق خواندن و نوشتن را از شان فوت نکنیم و در دانشگاه و تحصیلات عالی را روی توجه بمقتضیات و استعداد و پول بنابکنیم پول در این جا شرط تربیت و تعلیم و فرهنگ نباید باشد (صحیح است) کسانی را که دارند به بودجه مملکت پیاید کمک کنند، کسانی را که ندارند جامعه موظف است مطابق احتیاجات آنها رفتار کند (صحیح است) مطلب دیگر راجع به بهداشت است که باید از این تفکیک شود که چه قسمتی در وظیفه دولت است و چه قسمتی در وظیفه ملت. تأمین بهداشت عمومی از وظایف دولت است یعنی دولت باید تمام وسایل تأمین بهداشت عمومی را آماده کند و از بودجه عمومی مملکت حد اکثر استفاده را بنماید که ریشه ناخوشی کننده شود اگر به دکترا تربیت کنیم دوا وارد کنیم مرخصخانه بسازیم و آسایشگاه بسازیم

ولی و مسائل جلو گیری از ناخوشی را در مملکت بوجود نیآوریم این نقض غرض است بنظر بنده باید ابتدا فکری کرد که دولت این وظیفه اصلی خودش را تأمین بکند و بعد در اجرای يك برنامه وسیعی برای امور درمانی و وسایل درمانی کوشش بکند در آن قسمتی که مقدور است این وسایل درمان باید در اختیار مردم گذاشته شود و مردم را در سر نوشت خودشان و کار خودشان روی آن اصولی که امور دولت و سیاست خودمان را استوار کرده ایم واقعا هدایت و ارشاد کنیم و در صورتی که بلعوض در درمان طبقه بی بضاعت و فقیر این مملکت است ترقیبی اتخاذ شود که بودجه مملکتی بحق و حقیقت برای درمان این افراد واقعا تخصیص داده شوند باینکه بودجه صرف هزینه های زائد اداری و صرف توفقات و صرف اموریکه تشخیص داده نشود آیا نسبت به چه طبقه بی بضاعت و نسبت به چه طبقه بی اعمال نشود باید عرض بکنم که موضوع بیمه های اجتماعی يك امر بسیار مهمی است که باید تعمیم داده شود در اینجا وقتی اسم بیمه های اجتماعی آورده می شود همه افکار متوجه بیمه اجتماعی کارگزار می شود کارگران يك طبقه این مملکت می باشند بیمه اجتماعی باید شامل حال تمام طبقات این مملکت بشود و باید برنامه ای تنظیم شود که يك محصول بتواند به مرخصخانه مراجعه کند و بیمه درمانی او جواب احتیاجات او را بدهد يك نفر قاضی داد کستری هم همینطور يك کارمند هم همینطور و يك کارگر هم همینطور و انشاء الله برای طبقه کشاورزان این مملکت هم بیمه اجتماعی وسیعی باید واقعا تأمین و تهیه شود و با يك متد و يك برنامه صحیحی واقعا بمرحله اجراء گذاشته شود بنده در این مسائل باختصار عرض می کنم و اما موضوع اقتصاد کشاورزی، اقتصاد يك کلمه بسیار وسیعی است بنده به آقای وزیر اقتصاد خیلی ارادت دارم و در شورای اقتصاد با ایشان همکاری داشتیم و اغلب در مسافرت های خارج که برای مسائل اقتصادی بود با ایشان هم سفر بودم و باید عرض کنم اقداماتی را که در این فاصله در وزارت اقتصاد شده بسیار خوبست بخصوص قراردادی که با بازار مشترك بسته شده یکی از اقدامات واقعا درخشان این دولت محسوب می شود (صحیح است) منتهی بنده باید بصراحتا عرض بکنم به آقای وزیر اقتصاد و دولت که مسأله اقتصادی به تنهایی خودش و در چهارچوب وزارت اقتصاد حل نمی شود همینطور که بنده عرض کردم جز با توجه بيك برنامه جامع اقتصادی که همه جانبه باشد و وزارت اقتصاد ناظم و نظم دهنده مقررات اقتصادی و ناظر بر حسن اجرای این برنامه ها باشد

بصورت دیگری ما نمی توانیم به نتیجه مطلوب برسیم (صحیح است) افزایش خشکبار این مملکت بدست وزیر اقتصاد نیست باید روی برنامه های عمومی مملکت و برنامه های وزارت کشاورزی استاندارد ها و غیره عمل شود همچنین است نسبت به صادرات سنگهای معدنی. اینها باید تمام موجبات تعمیم و توسعه اقتصادی مملکت بوجود بیاید که ما بتوانیم از يك اقتصاد سالگی برخوردار بشویم يك رشد اقتصادی ۶ درصد در برنامه اقتصادی این مملکت پیش بینی شده بنده در همان روزیکه این موضوع مطرح بود عرض کردم که ما با داشتن تمام قدرت و نیروی انسانی و با توجه با افزایش قیمت که ۲/۵ درصد در سال نبود باید در نظر گرفت این رشد اقتصادی ۶ درصد صد کم در نظر گرفته شده بنده کوشش می کنم که جناب آقای نخست وزیر در اینجا اعلام کردند نیت اعلیحضرت را که ما کوشش خواهیم کرد که این رشد اقتصادی از ۶ درصد تجاوز کند من امیدوار هستم که دولت موفق شود در اینکار چون واقعا ۶ درصد رشد اقتصادی برای ملت ایران کم است البته باید کوشش کنیم که برسیم ولی منابع و در آمد ما هم محدود است پس چه باید بکنیم باید کوشش کنیم که حدا کثر استفاده از منابع موجود مملکت قوه مالی مملکت و در آمد مملکت در راه بالا بردن این رشد اقتصادی بکنیم و در آمدهای لازم که باید صرفا به مصرف برنامه های عمرانی مملکت برای توسعه اقتصادی برسد از منابع خارجی یا احتمالا از وامهای خارجی تأمین بشود و این گرفتن از خارج و بمصرف نرساندن آن بنظر بنده خدمت بمملکت نیست ولی تمام معالک در حال رشد و توسعه کوشش میکنند منابع داخلی مملکت خودشان را مجهز بکنند و حدا کثر بهره برداری را بکنند و به بهترین طریق بصرف نرسانند کمبود آنها را با صورت صحیحی روی وامهای طویل المده با شرایط سالم که بتواند قدرت آ آینده مملکت ادای این وام ها و تأدیة این وام ها را انجام بدهد و تأمین بکنند بنده در اینجا عرض میکنم که موضوع اقتصاد يك مسأله بسیار وسیعی است و اینهم تنها در اختیار يك وزیر نیست و مجموع برنامه های مملکت و هم آهنگی کامل تمام شئون اقتصادی مملکت مجموعا يك اقتصاد سالم را بوجود می آورد و در غیر این صورت بنده آقای دکتر عالیخانی را مسئول میدانم موضوع کشاورزی در امر اقتصاد يك فصل جدا گانه بی را شامل می شود این برنامه اصلاحات ارضی را تنها از نظر اقتصادی نباید نگاه کرد برنامه اصلاحات ارضی ولو از ابتدای کار با مشکلاتی توأم باشد ولو در سطح تولید مملکت هم احتمالا

کسانی عقیده داشته باشند نکستی حاصل بشود ولی بنده بعنوان يك نماینده عرض میکنم که برنامه اصلاحات ارضی از لحاظ سیاسی و اجتماعی و بصورتی که اکثریت ۷۵ درصد ملت ایران که در امر کشاورزی سهیم و شریک هستند از قید بستنهای کهن و پیوسته رهایی بخشیده است که در يك زندگانی نوینی وارد شده اند، یکی از مهمترین مسائلی است که اقتصاد ما را در بردارد بنده عقیده دارم اگر مشکلاتی از طریق مالی، اداری اعتباری و غیره وجود دارد ملت ایران باید دندان روی چکر بگذارد و تحمل کند (صحیح است) ولی ما يك قدم از اجرای صحیح برنامه های اصلاحات ارضی قصور نخواهیم کرد (صحیح است) و عقیده دارم باینکه این رشته هایی را که متأسفانه در گذشته پیشرفت مملکت ما را سد کرده بوده و حالا بدستیم توانای شاهنشاه و همت این دولت گسیخته شده باید بطور کامل بمرحله اجراء در آید بنده عقیده دارم در برنامه اصلاحات ارضی اگر يك عامل موجب از بین بردن اراضی است یعنی اگر چه عامل مهم حساب بکنیم نه عامل مهمش عامل دیگری است که باید توجه کرد که آن تشکیلات صحیح وزارت کشاورزی است موضوع ترویج و تعلیم و بهبود وضع کشاورزان است که باید دقت شود یعنی آن سنتی که در سابق بوده و ما برداشته ایم باید بجای آن نظم نوینی جایگزین کنیم که این باید بوجود بیاید و خلائی نباید درش ایجاد شود شاید موضوع مهم این است که کود شیمیائی صحیح است بمصرف برسانیم بانک اعتبارات روستایی و شرکتهای تعاونی را تقویت بکنیم و بدhqان خودمان بگوئیم که امروز دولت بالای سر شماست شما کار بکنید ما احتیاجات شما را می رسانیم ولی اگر این دهقانان احساس کردند که در مقابل احتیاجاتشان کسی جوابگو نیست آنها نیست بنده در اینجا تأسف خواهم خورد و بنظرم آن نیت واقعی اصلاحات ارضی اعمال نشده ولی ایمان دارم که دولت به رهبری اعلیحضرت همایونی بتمام این نکات واقفند این مسائل را با بدقت عمل خواهند کرد در اینجا به مسأله امور اجتماعی اشاره شده بنده عرض میکنم که اجتماع از اقتصاد دور نیست و ما نمی توانیم مسائل اقتصادی را از مسائل اجتماعی تفکیک کنیم در تمام تشکیلات بین المللی هم کلمات اجتماعی و اقتصادی همه ردیف هم می آیند بنظر بنده شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد این دو قابل تفکیک ندانسته و تمام اصطلاحاتی را که در کتب دیده می شود این مسأله اقتصادی و اجتماعی همه ردیف هم ذکر می شوند بنده عقیده دارم اقتصاد سالم نمیتواند بر روی يك اجتماع ناسالمی

وجود بیاید و يك اجتماعى نمیتواند سالم بشود اگر با يك اقتصاد سالمی توأم نباشد پس در اینجا ما مسأله امر اجتماعى و امر اقتصادى را از هم تفكيك نمیتوانیم بكنیم و كاش این دوتا دز يك ماوه ذكر شده بود ولى مانعی ندارد بنده در اینجا مى - بینم كه مسأله تأمین امور اجتماعى ذكر شده همینطور كه عرض كردم مسأله بیکارى امروز جناب آقای نخست وزیر بسیار اهمیت دارد (صحیح است).

روي اصول سرمایه داری اداره می شویم باید سرمایه را تقویت بکنیم و سرمایه دار را احترام بکنیم ولی این سرمایه باید در راه بهبود طبقه زحمتکش مردم و بالا رفتن سطح زندگی ورشد اقتصادی واقعا بمصرف برسد بنده در اینجا این مطلب را صادقانه عرض کنم كه این خطر بیکارى بسیار شدید است و این خطر بیکارى را فقط ما می توانیم در اثر سرمایه گذاری خصوصى و تسریع در سرمایه گذارى دولتی در كارهای عمرانی مملكت بتدریج از بین ببریم و انشاء الله در آینده روى يك برنامه كامل و سالم و جامع تری خطر بیکارى را از مملكت دور بكنیم (انشاء الله) البته قانون بیمه های اجتماعى بموقع خودش مورد مطالعه قرار خواهد گرفت و نظر مجلس شورى اى هم واقعا تأمین حقوق اجتماعى تمام طبقات مملكت خاصه طبقه زحمتکش كارگرو كشاورز است راجع به موضوع داد كستری كه حالا صحبت شد با اردتی كه من به شخص وزیر داد كستری دارم و روى بسیار صحیح و اصولی ایشان در اینكه واقعا داد كستری باید با يك خرج و كردش سر بى عدالت اجتماعى را تأمین كند امیدوارم با تصویب قوانینى كه حقیقه قوانین مترقى باشد و قوانینى باشد كه مطابق احتیاج و مطابق اصول و مطابق سنت و واقعا مطابق برنامه مترقى مملكت باشد مجلس شورى اى ملی ایران صد در صد پشتیبان واقعى استحکام مبانی داد كستری و قضاوت در مملكت است ما عقیده داریم كه بدون داشتن عدالت و بدون داشتن قضاوت صحیح و بدون داشتن و تأمین عدالت اجتماعى و بدون آنكه واقعا يك فردى امنیت این را داشته باشد كه در خانه بى سرمایه گذارى كند و یاد در زمین سرمایه گذارى بکند و یاد در خانه بى سرمایه گذارى كند تمام اینها بر میگردد روى آن تأمین قضائى و اگر آن تأمین قضائى سالم نباشد برنامه اقتصادى و اجتماعى ما بى نتیجه خواهد شد بنظر بنده موضوع داد كستری و موضوع عدالت اجتماعى هم قسمتى از برنامه جامع ماست كه باید در تمام رشته ها بصورت صحیح بى ریزی شود و بصورت صحیح پایه گذارى شود و ما بطور قطع و یقین از برنامه های مترقى دولت كه بتواند جوابگوی این تأمین قضائى باشد حمایت و پشتیبانى خواهیم كرد و در مورد سیاست خارجى بنده قبل از آنكه وارد بحث در مورد سیاست خارجى بشوم يك موضوعى است كه همیشه صحبت از مبارزه با فساد می شود و در این مدت خیلی صحبت از مبارزه با فساد شده است بنده ميل دارم در این مكان مقدس عرض كنم كه اگر كسانى در گذشته از اصول معمول و متعارف خارج شده اند و راجع به فساد این مملكت زبانه روى کرده اند بنظر بنده بسیار غلط بوده

(صحیح است) این مملكت به هیچ وجه من الوجوه فسادش از ممالك ديگر بیشتر نیست ملت ايران يك ملت با شرافت و يك ملت شرافتمندی است كارمندان دولت ممكن است در بینشان اشخاص خاطی باشند ولی عمومیت ندارد اغلب كارمندان دولت با حقوق كم خدمات بسیار ارزنده بى باین مملكت کرده اند و اگر كسى بگوید كه تمام كارمندان دزد هستند بنده متأسف هستم كه در این مجلس باید عرض كنم كه بسیار خلاف حقیقت و خلاف انصاف گفته اند (صحیح است) بنده رجوع میکنم به نظر آقایان روز نامه ها را می خوانید می بینید در خیلی از ممالك متمدن گاهى از اوقات فسادها بى می بینیم كه دولت ها بى راسفاط می كند بچه دلیل در ایران فساد زیاد است ؟ اكثریت ملت ایران بسیار ملت خوب و شرافتمندی است (صحیح است) و هیچ دلیلى ندارد كه ما خودمان را اینطور در جامعه و در دنیا محكوم كنیم بچه مناسبت ما خادم نیستیم باین مملكت ؟ و بچه مناسبت باید فساد را در این مملكت دامن بزنیم ؟ بنده عقیده دارم كه واقعا در این مجلس مقدس و مكان مقدس همگى دست بدست هم بدهیم و بگوئیم كه نباید با فساد در دستگاه های مملكت چه خصوصى و چه عمومى و چه در جامعه مبارزه كرد در همه جای دنیا اتفاقاتى می افتد ولى ملت ایران را نباید محكوم كرد و خارجیان تا يك مدتی بما بنظر يك ملت فاسد نگاه میکردند ما باید نشان بدهیم كه به هیچ وجه اینطور نیست و در ایران درجه فساد بیش از ممالك ديگر نیست در هر مملكتى آدم خوب بود هست دزد و جنایتكار هست ولى اشخاص بیشتر شرافتمند و خدمتگزارى هم در این مملكت هستند (دكتور الموتى - خود آن وزیر مبارزه با فساد از همه فاسدتر بوده است) و در خصوصیات نمى شویم مطلبى در اینجا اشاره شده كه ما كوشش میکنیم كه با توجه به منافع ملی مملكت سیاست حسن همجواری طبق منشور ملل متحد و با كلیه ممالك بخصوص ممالك هم جوار داشته باشیم بنده فكر میکنم كلیه آقایان نمایندگان بسیار از سیاست خارجى دولت ایران راضی و خشنود هستند (صحیح است) و این سیاست خارجى خوشبختانه نه تنها در داخل مملكت ماحسن اثر کرده و نماینده آنها واقعا آمد و رفت سلاطین و رؤسای جمهور و بزرگان کشورهای مختلف دنیا و واقعا ابراز احساسات و علاقه مندى و دوستى با دولت ایران است بنده خوشوقت هستم كه بگویم كه برهبرى اعلیحضرت همایونى تنها در مورد سیاست خارجى كه مربوط با ایران می شود نیست و حتى یای ایشان از حدود و نفوذ این مملكت خارج شده و يك جنبه بین المللى بخودش گرفته (صحیح است) و بنده بسیار

خوشوقتم كه واقعا افق سیاست بین المللى روز بروز روشن تر می شود و توجه بانكه جنگ خانمانسوز و بخصوص جنگ هسته بى كه موجب اضمحلال دنیای متمدن خواهد شد كم كم دیوسپاهش كه واقعا دنیا را وحشت زده بود كم كم دارد از بین می رود و متزلزل نمى شود و جایش را صلح و صفا و امنیت برقرار می كند (انشاء الله) خوشبختانه دولت ایران در این امر بى سهم نبوده در جماع بین المللى و در سیاست داخلی يك رويه مطمئن و عاقلانه اتخاذ شده و باین نتیجه خوب رسیده است سیاست خارجى در مملكت ما در گذشته يك معنای ديگرى داشته اعمال سیاست خارجى همیشه در مملكت ما زبانزد بوده و متأسفانه در بعضى مواقع در همین مجلس كسانى بودند كه می گفتند حضرات گفته اند كه باید این كار بشود این امر برای همیشه مرد و از بین رفت (صحیح است) ایران بدست ایرانی و با فكر ایرانی باید اداره بشود اجازه دخالت بقدرت خارجى اعم از دوست و دشمن در امر داخلی مملكت بهیچوجه نباید داده بشود (صحیح است) ملت ایران رشد كافى برای حفظ حقوق خودش دارد و احتیاجى هم به قیم ندارد (احسنت) ما اینجا صراحتا اعلام می كنیم كه سیاست خارجى ما با توجه به تمام منافع و مصالح بین المللى و حفظ منافع و حقوق ملت ایران بر اساس منشور ملل متحد و حفظ دوستى با كلیه دول بزرگ و بخصوص دول هم جوار بخصوص دولت اتحاد جماهیر شوروى ، عراق ، پاکستان ، افغانستان و ایجاد همكارى های اقتصادى و حتى تقویت همكارى های فرهنگى و بهداشتى و غیره واقعا باید مبتنى بر روى يك حسن تفاهم متقابل و احترام متقابل باشد (صحیح است) ما هرگونه دخالت خارجى در مملكت خودمان را محكوم خواهیم كرد و جدا این امر را محكوم میکنم و كسانى را كه در گذشته اگر فكر میکردند با تكانه خارجىها ممكن است دارای مشاغل و منافعى بشوند و با يك منافعى را در برداشته باشد امروز استقلال مملكت ما وجود رهبر ما ، وجود سلطنت ما ، وجود دولت مستقل ما ، ما را از همه این مسائل بى نیاز میکنند (صحیح است) بنده بیشتر از این عرض نمیكنم نامه های زیادى برای بنده رسیده است و خیال میکنم بهتر است بیش از این وقت مجلس را نگیرم بعدا با آقایان تماس خواهیم گرفت اگر خدمتى بود انشاء الله انجام خواهد شد بنده فكر میکنم كه نه تنها از طرف نهضت اتلافى ششم بهمین عرايضى كردم بلکه شاید بنده مترجم احساسات همه آقایان در اینجا بودم (صحیح است) و فكر میکنم این دولت ، دولت خدمتگزارى است كه ماهمه متفقا آرزوى موفقیتش را داریم البته از نهضت

ائتلافی چون ائتلاف ما با گروه دهقانان و با گروه کارگران يك وضع خاصی را دارد و از این گروهها هر يك يك نماینده بطور خلاصه چند دقیقه بی احساسات خودشان را فقط بعنوان اینکه برای اولین بار در این مجلس قدم گذاشته اند بعرض مجلس و باستحضار دولت می‌رسانند که این بتواند در افاق مملکت ما طنین انداز باشد و بگوش شاهنشاه ما برسد و الا مطالبی را که از طرف نهضت ائتلافی باید گفته بشود طبق اجازه بی که از فرد فرد داشتیم گفتیم (صیحیح است) بنده جناب آقای علم امیدوار هستم که همگی ما و ملت ایران تحت رهبری شاهنشاه و با اتحاد و اتفاق و بهگانگی واقعا يك اصول صحیحی را که در کلیه شئون حیاتی و اقتصادی و سیاسی و اجتماعی ما باید رخنه بکنند پی‌ریزی کنیم تا در این امر مهم و در این انقلاب

بزرگ موفق بشویم و دولت جنابعالی هم برای مدت زیاد موفق باشد و تار و زری که شما روبه ملت بکنید و خدمت به ملت بکنید مجلس شورای ملی پشتیبان شما خواهد بود و اگر روزی خودتان نخواستید و یا خدای نکرده برخلاف این بشود خدای نکرده مجلس هم نظر خودش را اعلام خواهد کرد ولی بنده امروز موفقیت دولت را مسئلت دارم (احسنت).

۶ - تعیین موقع و دستور جلسه آینده - ختم جلسه

رئیس - چون عده دیگری از آقایان تقاضای صحبت کرده‌اند و جلسه هم خیلی طول کشیده جلسه را امروز بهمین جا ختم می‌کنیم جلسه آینده را بروز یکشنبه موکول کرده دستور جلسه آینده دنباله بحث در برنامه دولت خواهد بود (مجلس در ساعت ۱۲ ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبدالله ریاضی